

بلوچی

۳ صنف

مليين سرود

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه یان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زره وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هېواد به تل ځلیري
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مودی رهبر

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

معارفې وزارت

بلوچي

۳ صنف

چاپې سال: هـ . ش ۱۳۹۹

الف

کتابی درستی کنگ

مضمون: بلوچیی زوان

نویسوکان: تعلیمین نصابی بلوچیی بهری نویسوکین ډل.

ایدت کنوک: بلوچیی زوانی در سیین کتابانی نویسوکین ډل.

صنف: سوم

متنی زوان: بلوچی

دیمری دیوک: تعلیمین نصابی دیمری و درسیین کتابانی لیکگی مزین ریاست.

شینگ کنوک: معارفی وزارتتی عامه ین آگاهی و ارتباطی ریاست.

چاپی سال: هجری شمسی ۱۳۹۹

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

درسیین کتابانی چاپ، بهر وبها کنگی حک په افغانستانی اسلامیین جمهوریی معارفی وزارتتا ساتتگنت. به بازارا زیتن و بها کنگش منع انت گون خلافان قانونیین سلوکی بیت.

معارفی وزیري پيگام

اقرا با سم ربك

پاكين خالقئ با زين حمد و ستا كه اماره هستي دات و و تنن و نمشته كرتئ مزين نعمتي واوند كرت و بازين درود په خاتم رسول حضرت محمد مصطفي ﷺ كه خداوند ﷻ ي اولي پيگام په آبي (وتنن) انت.

چوكه په درستان روش و درانت. هجري شمسي ۱۳۹۷ سال به معارفي سالي ناما نام گپتگ بوت. پميشا به امئ و طنا به تعليم ورود ينگئ نظامئ جتاجتايين بهران بازين بنياديين بدل بوگي كيت: معلم، وانديگ، كتاب، مكتب، اداره و ماس و پساني شورا افغانستانئ معارفي شش بنياديين بهرزانتگه بنت كه به وطنئ تعليم ورودينگئ ود وديمرپيا مزين تاثيري دارنت. به انجين قسمت جوړ كنوكين و هدي، افغانستانئ معارفي رهديرپي مزين خانواده تعهد كرته كه به وطنئ تعليم ورودينگئ انونيين نظامئ ود وديمرپيا بنياديين بدل بوگي بياريت.

شه همي روگها تعليمين نصابئ اصلاح وديمرپئ شه معارفي وزارتئ سرئ كاران انت. به اي بهرا تعليمين نصابئ اصلاح وديمرپئ، كتاباني مزند و محتوئ گهبودي و به مكاتبان و مدرسه ان، سركارئ و خصوصيين بنيادان درسبين كتاباني رسينتن و بهركرتن به معارفي وزارتئ پروگراماني اولسرا جاه داريت. اما باوردان، اگه كتاب جوانين كيفيتي داشتگ مه بنت، وطنئ تعليمين سك و پرواكين مخسدانا به دستا آورتگه نه كنن.

په يات بوتگين مخسداني به دستا آورتن و يك كارين هيل زورگين نظامي رسگا شه مچين وطنئ دلسو چين معلم و مدرس و زانگ و كمالي واوندن مديران كه آيوكين نسلي رودينوك انت، په عزتداريه لوتين كه په اي درسبين كتابئ هيل داتن و آبي مزند و محتوئ رسينتن به امئ عزيزين فرزندان شه هررازئ كوشستي پدا مه كنزنت و به كاري و سرپدين نسلي تعليم ورودينگا گون ديني و مليين ارزشتان گون ايراد گروكين فكري كوشست بكننت. هر روچ سر تعهد و ذمه واريي منگئ نوک كرتنا گون اي نيتاسخ داتنا بناكننت كه به زوتين آيوكي عزيزين و انديگ، تاثير دارين رودينتگ بوتگين شهروند و آبات و ديما شتگين افغانستانئ جوړكنوك بنت.

همي رازشه عزيز و دوستين وانديگان كه وطنئ باندي روچئ پرارزشين پيه و سرمايه انت لوتين كه رساكا مه شموشتت و په باز ادب و احترام گون علمين پت و پولئ شه عزيزين معلماني سبخا په جواني كټ بزورنت ووتئ عزتمندين معلمئ زانگ و علمئ اوشگ چين بنت.

گلسرا شه وطنئ هيل ديوكين كارزانتان، تعليم ورودينگي دانديگان و تعليمين نصابئ فنين بهرئ همكاران كه په اي درسبين كتابئ بريركرتنا شپ و روچ كوشست كرتگش قدر كرته وشه مزين خالقئ دربارا په آوان به اي پاك وانسان جوړ كنوكين راها سوب و كاميايه لوتين. به يك معياري و ديماشتگين معارفي نظامي دسترسئ و آبات و ديماشتگين افغانستانئ رسگئ اوميتا كه سرپد، آزات و آسوده حالين شهروندانئ واوند بيت.

دكتور محمد ميرويس بلخي

معارفي وزير

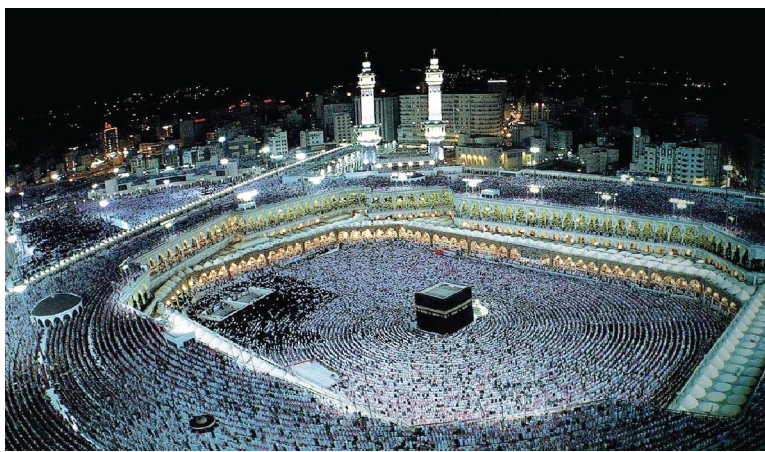
دیم	سرگان	اشمار
۱	خدا جل جلاله	۱
۵	مدینه منوره	۲
۹	امانتی ساتن	۳
۱۳	رون گپتن	۴
۱۷	بھاری موسم	۵
۲۲	سیگاری ضرر	۶
۲۶	متل وگالوار	۷
۳۰	گسی باگچہ	۸

۳۴	مزنائی ھبر	۹
۳۸	آب و آبداری	۱۰
۴۲	وطن دوستی	۱۱
۴۶	امی شار امی گس	۱۲
۵۰	خشتم جوان نہ انت	۱۳
۵۴	بالی مُرگ	۱۴
۵۸	بزرگر	۱۵
۶۲	پنت	۱۶
۶۶	پاکیزگی کتب	۱۷
۷۰	سالی موسم	۱۸
۷۴	راہ و سُرک	۱۹
۷۸	سول و آباتی	۲۰
۸۲	میکرو بانی تاوان	۲۱
۸۶	نیکی	۲۲
۹۰	لوار	۲۳
۹۴	مجین کارہ کنن	۲۴
۹۸	مُرگانی ساتن	۲۵
۱۰۲	نادرایی کاگد	۲۶
۱۰۶	ماینائی ضرر	۲۷
۱۱۰	بزانت بلد	۲۸
۱۱۳	معارفی ترانہ	۲۹

بسم الله الرحمن الرحيم

خدا جلاله

مخسد: وانندگ بو اننت و بلكنت و خدا جلاله درست كنت و هما چیزانا که امر و نه کرته بزانت.

جست:

- ۱- به عکسا چیه گندت؟
- ۲- جهان و آبی هستیا کی و دی کرته؟
- ۳- خدا "ج" اماره په چیا امروشه چیا منع کرته؟

خداوند جلاله آیکین مزنین واک انت که شریک، ورو درور نه داریت و مچین جهان و هستیا و دی کرته. اما ره چم، گوش، پوز، دست و زوان داته که بگندن، بشکنن، بوکنن، بزانت، و جهانی پروردگارا به آبی یکیا یات کنن. روچ، دگار، آسمان، ماه، استارانا، رودانا، کوهانا،

حيوانانا، درچک و جрана ودي کرده که شه آوان پيدگ وکت بگرن
و خدا ﷻ واکي مزنيا بزائن.

خدا ﷻ به هر دور و زمانگي په انساناني راه نشان ديوکيا پيغمبر ديم
داته که مردما نا راستامين راهها نشان دينت. حضرت محمد ﷺ
آخريين پيغمبرانت. رندا شه آبي کسی پيغمبر نه بوته و نه بيت.

طيهه کلمه گشتن، پنج و هده نمازي و اتن، روچگي ماهاروچگ گپتن،
زکاتي داتن و مچين عمرا يکوار حجي زيارتاشتن په اما مسلمانان
فرض انت که شه خدا ﷻ بلوتن که امي گناها نا بخشائيت.
اما بايد هما چیزانا که خداوند ﷻ امر کرده چو: نيکی، داد و ديهشت،
صبر، بي کبري، رحم، دلسوچي، سدک و راستي و پريزيگاري
بکنن و شه هما چیزان که اماره منع کرده چو: دزي، غمار، دروگ،
پسلا و غيبت، موک و ملام، ظلم، سوت، کبر و دگه نا ورين کرداران
وترا دوربساتن و خدا ﷻ رضا ووشنوديا بکتين.

عزيزين وانندگان!

- ای سبخی نوکين گالانا سيايگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکين سبخا بوانيت.
- چار دل بيت و شه هر دلی یک وانندگی ای سبخی یک یک
بارا په برزين تواری بوانيت.

عزیزین وانندگان!

- سئ وانندگ په رون چیزیکه شه ای سبخازرته بگشیت.
- وانندگ پنچ دل بنت وشه یکی آدگرا په چم، گوش، پوز، دست و زوانی باروا جست کنت.
- چیزیکه انون گشتگه بیت په جوانی بلکت و جائیکه ټک، کامه سوالیه وندائیه علامه لوتیت بلت.
- شه ای گلان به جالگی جملانی اورکین جاگهان بلکت و آواناپوره بکنت.

آیکین ور و درور

انت مچین جهان

خداوند جَلَّالٌ ..... مزین واک انت که شریک .....
نه داریت و ..... و هستیا ودی کرته.

گسویین کار:

ای سبخی اولی بارا به وتی کتابجهان بلکت.

عزیزین وانندگان!

- چیزیکه انون گشتگه بیت په جوانی بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.

جست:

- ۱- ناکو حسن چونين مردسي انت؟
  - ۲- نيکين مردم چيالو ٿيت؟
  - ۳- ناکو حسن به کي غم ووشحاليا باره زوريت؟
  - ۴- ناکو حسنا چيه تورينيت؟
  - ۵- کسيکه دگراني بديانه لوتيت چونين انساني انت؟
- چيزيکه ديما شه جستان او شکت- سي وانندگ آيرا يکواردگه شه بربگشيت.
- اي متل وگالوارانا بوانت وشه ديمش به وتي کتابچهان بلکت.
- ✧ خدا حق نام داريت.
  - ✧ خدا يکدستا په آدگرا احتياج مه کنت.
  - ✧ خدا دزي لاپا سيره نه کنت.
- سبخی بنياديين بزانتا "خداوند ﷻ آءيکين مزنين واک انت که شريک، ور و درورنه داريت مچين جهان و هستياودي کرده" په رون په برزين تواري بوانت.

مدینه منوره

مخسد: وانددگ گال و جملا نا بواننت و بلکننت و مدینه منوره شارا درست کنتت.

جست:

- ۱- برزگی عکسا چیا گندت؟
- ۲- مدینه منوره شار به گجام ملکا انت؟
- ۳- مدینه منوره دیمع نام چه ات؟

مدینه منوره شه سعودی عربستانع مزن شان و پاکین شاران انت که به خدا ﷻ ارادا ای شان و بالگ رندا شه پیغمبر صلی الله علیه وسلمی منتنا به یثرب آء شاری کسمت بوت که به مدینه الرسول و مدینه منوره ناما نام و تواری و اوند بیت.

مدینه منوره مردم به خدا ﷻ امرا په مسلمانانی یکویی و نوکین نظامی آورتنا په باز مرانگی و براسی هر دابی دیمونی داتنی پهرا تیاری روش کرته و همارازیکه برازت گون اسلامی پاکین دینا په سدک و راستی کمک و مدت کرتگنت.

آوختا که حضرت رسول خدا صلی الله علیه وسلم و دگه مهاجر به مدینه منوره هجرت کرتنت شه اودئ مردمانی نیمگا آنکه په گل ووشحالی وش آتگی بوتنت که به تاریخی درا جیا وړ نه داریت و هنجو مالومه بیت که انصاریعنی مدینعی مردم زانتنت که آوانی شاریثرب شه بازین شان و عزتی دارگا به مدینه منوره ناما نام و توارودیه کنت و به جهاننا برزین جاگه و مقامی گیت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخئ نوکین گالانا سیاگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- یثرب گجام شارئ غدیمین نام ات جالگی هرشاری که انت آیرا حلغی تهابگرت.
- جده ریاض
- مدینه منوره.

- پنج دل بیت و هر دلی وانندگ گون یکی آدگراهما جوانین وش آتگی باروا هبربدیت که به مدینه منوره به حضرت رسول خدا صلی الله علیه وسلم و دگه مهاجرانی هجرتعی در گتاشه آوان بوت.

عزیزین وانندگان!

- سئ واننگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری
بوانیت.

- ای سبخی مترادفین گالانا مالوم ورندا به وتی کتابچهان بلکت.

- چیزیکه انون گشتگه بیت په شری بلکت ویک، کامه، سوالیه و
ندائی علامهانا به جائیکه لازم انت بلت.

- جالگی گالانا په جملانی اورکین جاگهان گیچین و جملانا پوره
بکنت.

مندینه منوره   یثرب
ای شان و بالگ   کسمت

..... شه سعودی عربستانی مزن شان و پاکین شاران
انت که به خدا جل جلاله ارادا ..... رندا شه پیغمبر صلی الله
علیه وسلم منتابه ..... آءشاری ..... بوت.

گسویین کار: عزیزین وانندگان! ای سبخی دومی بارا هرگجاسی شه شمابه
وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین وانندگان!

- چیزیکه انون گشتگه بیت په شری بشکنت ورندا جستانی پسوابگشت.

۱- نصیرشه وتی براس بلاچ چون زر زیت؟

۲- شه ای زران نصیر چه زیتت؟

۳- پچی نصیری رنگ پریتت؟

۴- بلاچ نصیرا چی گشت؟

۵- پچی بلاچ نصیرا شه ترکیتنین چیزانی دست جتنا منع کرت؟

- سی وانندگ په رون چیزیکه دیماشه جستانی گشتگ بوت یک یکوارشه بریگشت.

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

❖ صبری واوند خواره نه بیت.

❖ شه راستین هبرا خداوش کیت.

❖ دروگا پای نه انت.

- شه جالگی گالان جمله جور کنت.

مدینه منوره

کمک و مدت

امانتی ساتن

مخسد: گال و جملانی و انتن و لکتن و امانتی ساتنی کدری زانتن.

امانتی ساتن شه انسانانی نیکین صفتان انت. گون سدک و راستی و امانتی ساتنا خوگپتن و شنامیی کپتن انت.

کریمدادکه شه چخا نسور به زرنجی شارالده ته به او دا شه لهتین مردما وامه لوپت. وامدار آبی و امانا آبی همپل بالاچی دستادانتت که په آبی برسینیت، بالاچ که راست و امانت ساتین مردی، هرگجایی زرانا جتا جتا سیایگ کرت وروچیکه زرنجی شارا آت، کریمدادا دات کریمدادشه بالاچی ای امانت ساتیا بازوش بوت.

امی پیغمبر حضرت محمد ﷺ گشتگیت: (کسیکه امانتا، نه ساتیت وکلپی و خیانته کنت پورهین ایمانی نه داریت).

امانت ساتوکا مچین کس دوست دارنت و به سری سدک و باور و دیه کنت.

عزیزین وانندگان!

راستی و امانتی ساتن باز زبرین صفتی انت، دگه بیایت که به وتی زندگیا راستکار و امانت ساتوک بن، گون مردمان سدک و راستی داشتگ بن امانت باز ډول داریت. بلی اما باید مدام.

امانت سات بن، اگه کسی چیزی امیا امانته کلیت په شری بساتن
و به وهدی پدوارگ بدین، اگه کسی چیزی په دگری اماره دنت
په شری په آبی برسینن. وای دولی دگه امانت که حسابش باز
انت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و جالگی گالانی ضدا ودی کنت.

خیانت	داریت
شت	زوریت
خپه	کننت

- سی گروپا بار بیت و هر گروپی په یکی شه ای گالان جمله
بلکیت.

راستی
امانتی ساتن
کلی و خیانت

عزیزین واندگان!

- سی واندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری بوایت.

- به ای سبخا خاصین نام و اشاره ین ضمیرانا نشان دیت.

- ای مطلباً په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه ندائیه و سوالیه علامه بلت.

- سی واندگ په رون امانتی ساتنی کدري بارواهر بدنت.

- شه ای گالان به جالگئ جملانی اورکین جاگهان بلکت.

گشتگیت امانتا نه ساتیت

پورهین

امی پیغمبر(ص) ..... کسیکه ..... کلپیه

کنت ..... ایمانی ندریت.

گسویین کار: مچین واندگ ای سبخی سومی بارا به وتی کتابچهان بلکت و

په وتی کهولغی باسکان بوانت.

عزیزین وانندگان!

- ای مطلباً بشکنت و جستانی پسوا بگشت.
- ۱- کی وکی گون وت دوست اتنت؟
- ۲- آهو به کی داماکپت؟
- ۳- شینک چون کرت؟
- ۴- موشک که شه آهو کیگا به داماسی بوت چه گشت؟
- ۵- آهو چون شه شکاری دامالاس بوت؟
- جالگی متل وگالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

❖ دور بی جور بی

❖ اگه ته وانتگی من شه بر دارین.

❖ شه پیشکلارمگ جوړه نه بیت.

-سعی وانندگ په رون مطلباً که دیماشه جستان گشتگ بوت
یکواردگه شه بر بگشیت.

- سبخی بنیادین بزانتا «امانتی ساتن شه انسانانی نیکین صفتان
انت» په رون په برزین تواری بوانت.

رون گپتن

مخسد:

- ۱- گال و جملانی وانتن ولکتن ۲. رونی زانتن.
- ۳- به هر جاگئی په رون اوشتاتن. ۴- رونی داب کرتن.

جست:

- ۱- به برزگئی عکسآچیه گندت؟
- ۲- رونی گپتن چیا شنت؟
- ۳- په رون و واربه صنفا پترتن و در بوتن چه پیدگئی داریت؟
- ۴- شه شما کئی بی رونیا وش نه داریت؟

رون و واری به چمی چیرا گپتن باز جوان انت. همیکه اما به رنئی لورا جای رادگن یا چیزئی لوټن بزینن باید بزنان که شه اما دیما گجام یک انت چون رون گپته، چنتمی انت شه آبی پد اما چنتم ان.

حکیم وتی براس کریمدادا گشت: شه دگران دیما بوتن، بی رونی و دگری رونا گپتن جوان نه انت. به جائیکه مردم بازی انت چو مکتبی صنف موټر و بالی گرابا رونا شه هوشامه برن به صنفی تنها پترتن و در بوتن به موټر و بالی گرابا چست وایر بوتن، شه نلاورگین آبی زرتن و شه شارابه چیزئی زیتنی وهدا رون گپتن باز جوان انت.

کریمداد گشت: خیرگندی براس که مناسر پد کرتی، شد ینگومن هم به هر جاگی به وتی رونا کوشتین که دگری رون گپتگ مه بیت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا جتا سیایگ کنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و په جملی پوره کرتنا یکی شه ۴ گالان گچین کنت و رندا به وتی کتابچهان بلکت.

شه مچان دیما

په جستن

په شتاپ

په رون

رون.

به صنفی پترتن و دربوتنا

- پنچ دل بیت و هر دلی رون گپتنی جوانی باروا هبر بدنت.
- گون ای گالان جالگی جملانا پوره بکنت.

چنتم

گجام یک

رنبی

چمی چیرا

چنتمی

بزائن

جوان

رون و واری به ..... گپتن باز ..... انت.
همیکه به ..... لورا جای رادگن، یا چیزی لوتن بزینن
باید ..... که شه اما دیما ..... انت چون رون
گپته ..... انت شه آبی و پد اما ..... ان.

عزیزین واندگان!

- سء وانءءگ په رءن سبءءی ءك ءك بارا په برزءن ءواری بوأنءء.

- به اء سبءا ءاصءن نام ءءام انء.

- اء مءلءبا په ءوانء اءلا بلءء و ءائءكه لازم انء ءك، ءامه سوألءه و نءائءه علامهانا بلء.

- پنء وانءءگ شه پنء ءروءا په رءن ءالءى ءملانا ءوره بءنء و رنءابه ءءى ءءابءهان بلءء.

وانءءء به صءفى ءءرءنا

وانءءء شه صءفا ءر بوءنا

مءرم باءء به موءءرى سوآر بوءنا

مءرم شه ءارا به ءءزى زءءنا

اولسرى ءك هماءى انء كه

ءسوءءن ءار: بءء اء ءاءهان كه به سبءا وانءءء، ءءه به ءءا رءنى ءءءن ءوان انء به ءءى ءءابءهان بلءء.

عزیزین وانندگان!

- ای مطلباً په جوانی بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.
- ۱- نادعلی چونین جاگهئ انت؟
- ۲- ای کلات به گجا انت؟
- ۳- کریم بخش کدی په ای کلاتئ سیلاشتگیت؟
- جالگی متل وگالوارانا بوانت وشه آوانی دیما به وتی کتابچهان بلکت.

❖ چاپ گون دو دستا بیت.

❖ پیرین کپوت لاوونه بیت.

❖ هرپهلی وتی بوها داریت.

- سع وانندگ په رون یکوار دگه کریم بخش هبرانا شه بر بگشیت.

- په ای گالان جمله بلکت.

رون

ماله

ایره

اولسری حک

- سبخی بنیادین بزانتا «رون و واری به چمی چیراگپتن باز جوان انت» په رون په برزین توارى بوانت.

بھاری موسم

مخسد: گال و جملانی و اتتن ولکتن، بھاری موسمی زانتن و گون شیرا وانندگانی موتگ بوتن..

جست:

- ۱- به برزگی رسما چیه گندت؟
- ۲- سالی اولی موسم گجام انت؟
- ۳- به بهارا چیه بیت؟
- ۴- شما به بھاری موسما چیه کنت؟

بهار سالی اولی موسم انت. به هر جاگه هر چیز نوکه بیت، گل و پل، سبزگ و درچک سرشه نوکا تا زگه بنت. وروپی پروک چو پرونک، گودر چلگ و چگوگ ووش توارین بلبل و کمری شه زمستانین و ابا پاده کاینت و انگور و انگوره گردنت.

باگ گون بھاری و شبوین گل و پلان براهداره بنت. کشارگون سبزگ و ورودین پلان دیلداره بنت.

به ای موسما هر نیمگی و شحالی انت. جو ورودانی آپه تچگ، تاریع و شین سمین، چگوگانی پی پی، پلپلاسیانی چی چی و درچکانی بلگ و باشلوکانی براه و زیب انسانا و شحاله کنت وواکه دنت و آیرا په کار و آباتیا گهشتر شوق منده کنت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گلانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبغا بوانیت.
- جالگئی شیرا بوانت وشه برکنت.

بهار آت

بهار آت و بهار آت و بهار آت
به کوه و دشت و کوچگ بی توار آت
گون پلان بلبل و کمری اوار آت
بهار آت و بهار آت و بهار آت
پدا سیاین گدانان کرته بازار
درودشت و گیابین دن و کھسار
پدامیش و بُزانی زنک و بار آت
بهار آت و بهار آت و بهار آت
بیادلبر که و شبوین بهار آت
گل آت و بلبل آت و سبزه زار آت
نصیر شیر جنان به ملگزار آت
بهار آت و بهار آت و بهار آت

(گل خان نصیر)

گیا بین- سبزین
ملگزار- سبزہ زار، مرغزار

عزیزین وانندگان!

- سء واننگ ای سبخی یک یک بارا په رون په برزین توارى بوانیت.
- سء واننگ سء چیزى ناما بگشیت که به بهارا و دیه بنت.
- جالگئ گالانا به وتی کتابچهان بلکت و هماموسمئ ایشک و آشکا خط بکشت که جملا جور کنت.

لوارئ

تیرماهئ

زمستانئ

بهارئ

اولی روچ انت.

نوروز

گسویین کار:

ای سبخی سومى بارا به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین وانندگان!

- ای مطلباً بشکنت و جستانی پسوابگشت.
- گوارگئی پُل چونین رنگی داریت؟
- گوارگئی پل گجا ودیه بیت؟
- گل سرخی میله گجا گیتگه بیت؟
- شه کدی پاگل سرخی میله دود گیتگه بیت؟
- گجام شارا شارانی ماس گشتنت؟

- جالگی متل وگالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

- ✦ مزنین باری منی کوپگی سرا انت.
- ✦ آیا لوشه کنت ماهیه گیت.
- ✦ دوستی شه یک نیمگانه بیت.

- سعی وانندگ په رون مطلباً که دیما شه جستان اوشکتت پدوارگ شه بربگشیت.

سبخی بنیادین بزانتا (بهار سالی اولی موسم انت، هر جا گهی هر چیز نوک بیت. پُل، سبزگ و درچک شه سر نوکا تازگه بنت) په رون په برزین تواری بوانت.

بهار

بهار انت سبزگی جوش

چمند و باگ پل پوش

رونت بزگرپه کارا

وتی کشت وکشارا

شوانگ گل و شادان

پسانادنت شیوان

ته هم پاداشه و ابا

بُست شه نرمن نیادا

سرینا بند چو مردا

بنا بکن کارو کردار

که آبات بی وطن مئی

که شاداب بی چمن مئی

سیگاری ضرر

مخسد: گال و جملانی واتن ولکتن و سیگاری ضرری زانتن.

جست:

- ۱- سیگاری کشتن بیدی زری تاوانا دگه چه ضرری داریت؟
- ۲- سیگارو چلیمی دوت چه تاوانی داریت؟
- ۳- پچی شه سیگاریا کسی وشه نه بارت؟

سیگار شه تماکا جوړه بیت. تماکی دوت که شه سیگار یا چلیما په مردما رسیت په ڈرابی وجوړ یا ضرر داریت و راز رازی نا جوړی و دیه کنت. سیگار و چلیمی عملیانی دنتان زرد و سیاه بنت و دپش گندگین بوی دنت. که مردم شه آوان بده برنت. به گسی که سیگار کشتگه بیت اگه دگری بیت سیگاری دوت په آبی هم تاوان داریت. پمیشا جائیکه دگه کس بنت سیگاری کشتن منع انت. آکه سیگار کشتیت نه تانکا ایشکه آبی دروائیا تاوانه رسیت بلکین زرهم شه دستئی روت و گون ماه و سالی گوستنا ای تاوان گیشتره بیت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- ای سبخا کراری بوانت و ای جالگئی گالانی ضداودی کنت.

پیدگ
زیان
جوان
جوانین
وشه برنت

- سئ بار بیت و هر باری په سیگاری ضررا هبر بدنت.
- جالگئی گالانا به جملانی اورکین جاگهان بلکت و آوانا پوره کنت.

تماکئی دوت چلیم و سیگاری منع زر گوستنا

..... که شه سیگار یا چلیم په مردمارسیت تاوان داریت. ....

عملیانی دنتان زرد و خرابه بنت.

جائیکه دگه پازاب بنت سیگارو چلیمی کشتن ..... انت.

آکه سیگاره کشیت نه تانکا ایش که آبی دُرائیا تاوانه رسیت

بلکین ..... هم شه دستی روت و گون ماه و سالی ..... ای

تاوان گیشتره بیت.

عزیزین واندگان!

- سی واندگ ای سبخی یک یک بارا په برزین توری بوایت.
- ای سبخی جمعین گالانا مالوم و به وتی کتابچهان بلکت.
- انون چیزیکه گشتگه بیت بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه، سوالیه و ندائییه علامهانا بلت.
- سع واندگ په رون سیگاری تاوان و ضرری باروا هبر بدنت.
- شه جالگی پسوان هماکه راست انت آیراودی و رندا به وتی کتابچهان بلکت، په سیگاری و چلیمیا.
- ۱- گون چلیم و سیگاری کشتنا نفس تنکی ودیه بیت.
- ۲- دپش بوه دنت.
- ۳- دنتا نش زرده بنت.
- ۴- اشتیایش زیانه بیت.
- گجام یکین ۱، ۲، ۳، ۴، و یا هر چارین تاوان و دیه بیت.

گسویین کار: هر گجامی شه شما ای سبخی چارمی بارا به وتی کتابچهان بلکت و په وتی کهولی دگه باسکان به گسا بوانت.

عزیزین واندگان!

- چیزیکه انون گشتگه بیت جوان بشکنت ورندا جستانی
پسوابگشت

جست:

- ۱- نصیر چنتم صنفی واندگ انت؟
  - ۲- یک روچی که نصیر شه مکتبات کی را دیست؟
  - ۳- وختیکه نصیروتی همپلی زاگا دیست چون کرت؟
  - ۴- دمیکه نصیر گل محمدی کسانین براسابه آبی رسینت چه گشت؟
  - ۵- به شمی خیلا نصیری ای کار چون ات؟
- سئ واندگ چیزیکه دیماشه جستان گشتگ بوت یکواردگه شه برپه رون بگشنت.
- ای متل و گالوارانا بو انت و شه دیمش به وتی کتابچمهان بلکت.
- ❖ په نشتن کاری تسره نه بیت.
  - ❖ حک به حکدارا رسیت.
  - ❖ دروگاپای نه انت.
- سبخی بنیادیین بزانتا (سیگار شه تماکا جوړه بیت. تماکی دوت که شه سیگار یا چلیما په مردما رسیت په دروایی و جوړ یا ضرر داریت) په رون په برزین تواری بوانت.

متل و گالوار

مخسد: گال و جملانی وانتن و لکتن و گون متل و گالواران وانندگانی پجارتن.

جست:

- متل و گالوار چیا شنت؟
- کئی متلی زانت؟
- شه متلاچی زانتگه بیت؟

ایش ناگومیرداد و ایشان آبی هلکی زاگ انت. ایش که هر وهدا په اما جوانین نکل و آسمانک شیت و مردمانی رسم و دابانی سراهره دنت ای واری بلوچی متل و گالوارانی باروایه اما هبردات و گشت:

متل و گالوار بلوچی زوانین ادب و لبزانکی مزنین باری زانتگه بنت. ای متل بلوچ استمانی فولکلور یا اولسین دود و ربیدگی کتوکین دفینگی ورا انت. که شه آوانی وانتن بلوچانی پکروخیال، تب و خو، زندگی و رودول، سدک و باور، رسم و داب، دودوسیالی، اوستاتن و نشتن درابنت.

یک متل و گالواری تمها په باز دور گندی مزنین مانای آورتگه بیت. که نیکی، نیک کرداری، پنت و سوگه، وفا، وطندوستی، مهر و دوستی و ادبین پکروخیال درشانه بیت.

مثالی پیما:

به ای متلاکه، اگه زاگ عزیزانت، ادب شه آبی عزیز ترانت ای متل
آوهدا گشتگه بیت که ماس وپس که وتی اولاداسک دوست دارنت
باید به آبی ادب و مردمگری سرا دلگوش داشتگ بنت وزانتگه بیت که
په زاگا ادب و مردمگری و جوانین رودینگ شه بازین دوستیا گمترانت
پمیشاشنت اگه زاگ عزیزانت، ادب شه آبی عزیز ترانت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخئی نوکین گالانا سیایگ کنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری (بیتوار) بوانت و په جالگی گلان جمله جور کنت.

نیکی

دلگوش

پنت

گمتر

- دو دل بیت وشه هر دلی په رون اگه زاگ عزیزانت، ادب شه آبی
عزیز ترانت متلی باروا هبر بدیت.

عزیزین واندگان!

- پنچ واندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری
بوانیت.

- ای سبخی اشاره ین ضمیرانا مالوم و به وتی کتابچهان بلکت.
- چیزیکه انون په شما گشتگه بیت بلکیت و جائیکه زانت ټک
کامه، سوالیه و ندائیه علامهانا بلت.
- سئ واندگ سئ متل بگشیت و هرگجای باروا هریکی
هبردنت.

- شه جالگئ گالان به جملانی اورکین جاگهان بلکت.

بلوچی استمانی

ادب اولسین

مزنین دفینگی

متل و گالوار ..... زوانین ..... ولبزانکی

..... باری انت.

ای متل بلوچ ..... فولکلوریا ..... دودوربیدگی

کتوکین ..... وراانت.

گسویین کار: ای سبخا هر گجای شه شماپه وتی کهولی باسکان په برزین تواری
بوانیت وشه آوان بلوټت که آگه دگه متل و گالوار زانت دو متل په شما بگشنت.

عزیزین واندگان!

- چیزیکه انون په شما گشتگه بیت په جوانی بشکنت و جستانی پسوا بگشت

۱- گلمیر چونین واندگی انت؟

۲- گلمیر تلویزیونا وش داریت اگه نه؟

۳- پچی گلمیر به تلویزیونا نزیکه نه نندیت؟

۴- اگه گلمیر تلویزیونا باز سیل کنت چونه بیت؟

۵- پچی گلمیر تلویزیونی حالانا کوشکنت؟

- سعی واندگ په رون چیزیکه دیماشه جستان اوشکتت شه بر په برزین تواری بگشیت.

- جالگی بی ډولین جملا په ډول بلکت.

آورتگه بیت په باز دورگندی گالواری تمها مزین مانای یک
متل و .....

- سبخی بنیادین بزانتا ((متل و گالوار بلوچی زوانین ادب و لبرانکی
مزین باری زانتگه بنت)) په رون په برزین تواری بوانت.

گسیء باگچہ

مخسد: گال و جملانی واٹن و درچک و سوزگانی کدري زانتن.

جست:

- ۱- نیوگا درستہ کنت؟
- ۲- کدی نیوگی جتنا دیستگت؟
- ۳- به وطنی گجام ولایتان گیشتر نیوگ و دیه بیت؟
- ۴- درچک و سوزگ چه پیدگ داریت؟

اما به وتی گسیء دیما باگچی دارن. منی پس هرورهدا تاریا ماله شه و اباکستیت باگچی تهاروت و به اودا نیوگ دار و بی نیوگین درچک و نیال و سبستانا آپه دنت. اما به باگچی تمها سیب، زردالو و شفталوی درچک و سبست و سوزگ دارن. نیوگ به لواری موسما رسنت. منی پس رستگین نیوگانا شه درچکان چنت، من آوانا به شولانی تمها کلین، منی ماس نیوگانی شولانا شه باگچی تمها گسابارت و به جاگیش کلیت. من و منی ماس و پس یگجا کاره کنن شه ای نیوگان هم و ته ورن و هم بهما کنن.

امی گسعی باگچه گون درچک و سوزگان سک براه دنت، درچک به لوارا سردین سیایگی دارنت، درچک و سوزگ په هوای ساپاباز پیدگ دارنت هر جا که درچک و سوزگ بیت ساپین هوای داریت ساپین هوا په دُرائیا پیدگ وکت داریت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا به وتی کتابچهان سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- شه ای سئ گالان گجام یکین که زانت جملا راسته کنت مالوم و به وتی کتابچهان بلکت و ایشک و آشکی خطی بکشت.

امی گس گون
کشارا
دیوالا
باگچهها
براه دنت.

نیوگ به
تیرماهئ
زمستانئ
بهارئ
لوارئ
موسما رسنت.

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رون ای سبخئ یک یک بارا په برزین توارئ بوانیت.

- به ای سبخا فعل، ضمیر و اشاره ین ضمیر گجام انت.

- سئ واندگ په رون په گسئ باگچئ پیدگئ باروا هبربدنت.

- شه ای گالان په جالگئ جملانی اورکین جاگان درگیجت و رندا به وتی کتابچهان بلکت.

درچک و سوزگ

همانکس

دروائیا

..... هوا سا په ساتنت. چنکس که درچک و سوزگ

بازبیت ..... هوا جوانه بیت. جوانین هوا په امی

..... پیدگ داریت.

گسویین کار:

ای سبخئ گدیین بارا به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلباً په جوانی بشکنت و جستانی پسوا بگشت.
دربی بی، ماه بی بی و گلاتون گجا اتنت؟
شریف چیا دیست؟
ما پری لوټت چه بکنت؟
شریف پچی سونی مزین زاگان شت؟
پچی مزین زاگ گون شریف توپ گوازی نه کرتنت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان
بلکت.

❖ ظلمی پا خرابی انت.

❖ غم مردما پیره کنت.

❖ کاری بکن که کاری بیت.

- سع واندگ مطلباً که دیما شه جستان اوشکتت یکواردگه شه
بر بگشیت.

- سبخی بنیادین بزانتا ((سبزگ و درچک هوا ساپه ساتنت
چنکس که درچک و سوزگ بازبنت همانکس هوا جوانه بیت))
په رون په برزین توارى بوانت.

مزنانی هبر

مخسد: وانتن، لکتن و وانندگانی سرپد بوتن شه مزنانی هبرانی کتا.

نیکین، ایش ایشانا، ایشان

جست:

- مزنانی هبر په اما چه پیدگ دارنت؟
- کئی به وتی زندگیا گمتر سوب و کامیایی و دی کرتگه کنت؟
- شه شما گجام یکین مزنانی هبرا اوشکته و به هوشا داریت؟

صفت و اشاره ین ضمیرانا که به برزگا گندت په جوانی به اورکین جاگمها بلکت: مزن و دانندگ شه حکیکت پسندی و انسان دوستیی دیما ..... واهگ و ارمانانا به وتی هبران بیان کرتگنت که رندی اوبادگ و ورزادگ شه ..... په وتی سما جیین زندگی خیر و پیدگا کاربگرننت. .... په اما زبرین پنت انت. همائیکه ..... به وتی زندگیا عملی کرتگنت گیشتر به سوب و کامیابیا رستگنت. مزنانی لمهتین هبرایش انت:

- اگه لوتی تی نام په نیکی گپتگ بیت، دگرانی ناماپه بدی مگر!
- هیچبر گون کسیکه په ته نیکی کرتگه گندگی مه کن!
- وتی ماس و پسا هیچبرمه شموشت هرچی دارت شه آوانی زحمتا انت!
- اگه لوتی جوانی بگندی، جوانی تو ما بکش!
- وتی ملامتیا دگری سرامه پرین!

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و ای گالانی ضدا شه تهی ودی کنت.

بدی

بگر

- پنج دل بیت وشه هر دلی یک یک واندگ په رون مزنانی هبرانا که به سبخا ونتت به وتی زوانا بگشیت.
- شه ای گالان په جالگی جملانی اورکین جاگهان درگیجت ورندا به وتی کتابچهان بلکت.

نیکی

بدی

ملامتیا

- اگه لوتی تی نام په ..... گپتگ بیت، دگرانی
- ناما په ..... مگر!
- وتی ..... دگری سرا مه پرین!

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری
بوانیت.

سوم، مراد، آ، سرپدین.

- په جالگی اورکین جاگهان شه برزگی نام، صفت، ضمیر و عدد در
گیجت و به وتی کتابچهان بلکت.

- ..... به ..... صفا سبخه وانیت ..... یک
..... زاگی انت.

- چیزیکه انون گشتگه بیت په جوانی بلکت و جائیکه لازم انت
تک، کامه، سوالیه و ندائیه بلت.

- سئ دل بیت و هر دلی واندگ گون وت جتا جتا په مزنانی هبری
کدری باروا هبر بدیت.

گسویین کار: عزیزین واندگان

شمئ هر گجاسی ای سبخی مزنانی هبرانا به وتی کتابچهان بلکت و په

وتی کهولئ باسکان په برزین تواری بوانت.

عزیزین وانندگان!

- چیزیکه انون گشتگه بیت په جوانی بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.

۱. کی شه وتی معلما سوچ کرت؟

۲. کریمداد چیا سوچ کرت؟

۳. معلم به پسوی چی گشت؟

۴. چی په مردمی مال و جانا تاوان داریت؟

۵. کی کارئ واک و توکاشه دستا دنت؟

- سی واننگ په رون چیزیکه دیما شه جستان گشتگ بوت یکووار دگه شه بر بگشیت.

- ای متل و گالوارانا بو انت و رنداشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

* ریکین پونگا آبه بارت.

* دروگر دروه کنت یتیم وتی روچا بارت.

* خدا روزی رسان انت، بندگی دل کسان انت.

آپ و آپداری

مخسد: وانندگ وانتگ ولکیتگ بکننت، آپی کدر و آپداریی ډولا بزانتت.

جست:

- ۱- کئی آپیی کدری باروا هبرداتگه کنت؟
- ۲- آپداری چپاشنت؟
- ۳- شه شماکئی آپداریا دیسته؟
- ۴- دیما شه آپداریا گجام کاره بنت؟

آپی مانا زندگی و زندگی متن انت که په بنیادم و حیوانانی زندگی متن،
ود وردوم و درچک و جروعلپانی سوز بوتن و مزن بوتنا کاریین کدری
داریت باید آپی کدرا بزانت و په شری شه آپا کاربگرن.
آوان که آپ و آپداریا دست گت انت، جوانین کاربلدی واوند انت. به
وهده ووختی جو و جوهکا ناشه آپ سرا گپته تا اوداکه آپا برنت کاره کنتت،
پونگ و دانهانایاچ و جوهانی دو نیمگی حاک ریچانا سکه کنتت که آپ
به دم کرتنا سرلیت مه بیت و مه پرینیت.

همی راز جائیکه آپداریه بیت دیم شه دیما دگارپل گپتگه بنت که آپداریه وهدا دگارا جوان آپ بگیت، رنداشه آپ داتنا دانمہانا پدوارگ بندنت که آپ شه یک پلی به دگری مه روت و هرپلی آپ به آپی کیلا مانیت و دگارا په شری میسینیت.

په پالیز و باگانی آپدار یا چنت رازی کشه و جوہک که آپ په شری به پالیزی ول و باگی درچکانی بن وریشگا برسیت. جتگه بیت به انونین وهدا گون علم و زانگی دیما روگا به آپ داریا شه نوکین راه و راهبندان کار گپتگه بیت که گون کمین آپی بازین دگاری آپداریه بیت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گلانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- گون یکی شه ای گلان جالگئی جملا پوره بکنت.

لنگارا	کشارگر دیما شه
دروا	
خرمنا	
آپداریا	

دگارا آوار و پله گرنت.

عزیزین واندگان!

- سئ و اندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین توری بوایت.
- گون علم وزانگ وراه و راهندی مترادفین گلان جمله بلکت.
- چیزیکه انون گشتگه بیت بلکیت و جائیکه لازم انت تک کامه، سوالیه و ندائیه علامه بلت.
- سئ و اندگ که به وتی گسانی نزیکیا آپداری کارا دیستگ بنت به وتی جندی زوانا په وتی همراهان بگشنت.
- سئ دل بیت و هر دلی و اندگ په آپ و آپداری باروا گون وت هبر بدیت.

گسویین کار:

هر گجای شه شماای سبخی دومی بارا به وتی کتابچمان بلکت.

عزیزین واندگان!

- انون چیزی که گشتگه بیت جوان بشکنت ورندا جستانی پسوا
بگشت

جست:

- ۱- نیمروزی ولایتی نوکین شاری نام چه انت؟
- ۲- خاشی شاری بنیاد گجام سالا اشتگ بوته؟
- ۳- دیما شه خاش ای شارا چیه گشتنت؟
- ۴- رزی به گجا انت؟
- ۵- غدیما که آپ و آپداریی جوانین بندوبوجی بوته رزی چیی حاصل نام
و توار داشته؟

- سعی واندگ په رون چیزیکه دیما شه جستگ بوت یکوار دگه
شه بر بگشیت.

- جالگی متل و گالوارانا بوانت و به وتی کتابچهان بلکت.
- روچ شه گجام نیمگا در آت.
- زنبوری کوندا دست مه جن.
- کارا که آسان گپتی وت آسانه بیت.

وطن دوستی

مخسد: گال و جملانی و اتن و لکتن و گون و طنا مهرو دوستی جذبگی پرواک کرتن.

جست:

- ۱- وطن چیا شنت؟
- ۲- امی وطنی نام چه انت؟
- ۳- پچی هرکس وتی و طنا دوست داریت؟

وطن هما جاگه و هندانت که یک ملکی مردم به آبی زندگيه کننت. هر کس وتی و طنا دوست داریت. وطنی نندوک شه آبی آپ، هوا، خاک، کندي و مچین پیدا و ران کته گرننت، پمیشا په وطنی آبا تیا کاره کننت. شه کرن و پیریان و طندوستی جوانین صفت شه امی پس و پیروکان په اما میراث منته.

عزیزین وطن افغانستان، ای سردگاری مچین نندوکانی یگجایین لوگ و هنکین انت. وطنی مچین نندوک هر کثومی که انت په براسی و دوستی یگجایین زندگيه کننت و په وطنی ساتنا په هروری. دیمونیا تیار انت.

زندگ و آبات بیت امی دوستین وطن افغانستان

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گلانا به وتی کتابچهان سیایگ کنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- جالگی شیرا بوانت وشه برکنت.

وطن

توی می بالگ برزین شان
توی می ساه توی می جان
تهی نامی بین قربان

وطن دوستی افغانستان

کنن زندگ تهی دیمی شان
تسرتی واهگ وارمان
کنن و ترا تهی قربان

وطن دوستی افغانستان

وطن ما په تهی ننگا
دین گون دشمننا جنگا
گواه انت میوندی میدان

وطن دوستی افغانستان

بی پایندگ و آبات
بمانی دایما آرات
همیش انت می دلای ارمان

وطن دوستی افغانستان

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رون ای سبخئ یک یک بارا په برزین توارى بوایت.

- ای مطلباً په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت تک، کامه، سوالیه و ندائییه علامهانا بلت.

- سئ واندگ په رون په وطنی باروا هبر بدنت.

- ای شیرا بوانت و سوجئ پسوا بگشت.

چنکس که بیت وش دگرئ ملک و دیار
آبات و جهان جل و مزن نام و توار
شاتی بتچنت جوولیکن په اما
وش انت شه جهاننا وطنئ حشکین دار
"نصیر"

جست:

- به ای شیرا گون چیا مهر و دوستی روش بوتگیت.

گسویین کار:

برز گئ شیر وای سبخئ گدیین بارا جتا جتابه وتی کتابچهان بلکت وشه برکنت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلباً په جوانی بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. بید ورگیا دگه چی په دروایا پیدگ داریت؟

۲. گجام ورزشا وش دارت نامی بگرت؟

۳. بید ای ورزشان دگه گجام ورزشی ناما زانت؟

۴. دُرابی چونین نعمتی انت؟

۵. یگجائین ورزش چه جوانی داریت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش بلکت.

* وای وطنی حشکین دار.

* اشتری بار په گیچنی گرانه نه بیت.

* نامی بگرو جندی بلوت.

- سی واندگ په رون مطلباً که دیما شه جستان اوشکت شه بر

بگشیت

- سبخی بنیادین بزانتا ((افغانستان امی مچین هموطنانی یگجائین لوگ

انت. وطنی مچین نندوک په دوستی و براسی یگجا زندگیه کننت و په

وطنی ساتنا په هروری دیمونیا تیار انت)) په رون په برزین تواری بوانت.

امی شار امی گس

مخسد : گال و جملانی و اتن و لکتن شاریین زندگی سرادلگوش کرتن سوالیه، شارحه و ندائییه علامهانی درست کرتن.

جست:

- ۱- به برزگی عکسا چیه گندت؟
- ۲- کی گس به شارا انت؟
- ۳- پچی بایدوتی شارا پاک بساتن؟

کریمداد که گسش به شاری روچ درائی
ورزشیین میدانیی کنکا انت په بالاچی

دیدنا که گسش شاری برزسرا انت شتت، جست کرت:

بالاچ: پچی گشتت امی شارامی گس انت.

بالاچ گشتت: جوانین جستت، همیکه بازین مردمی به یکجاگی په وت گس جوړه
کننت، شه ای گسان شاری جوړه بیت که مچ مردم ای شارا وتی یکجائین
گسه زاننت. ای گسعی (شاری) مسیت، سرک، کوچگ، راه، ورگینن آپی نل
وچاه، دوکان کلات و ماری آوانی انت و مچین به آوان بریبرین حکمی دارنت.
کریمداد گشتت: جوان انت براس منی سرا پاچ آورتی. نه گشتی که ای گسعی

پاک ساتن کي کار انت؟

بلاچ گشت: همينکه که شار مزن انت بازين مردمی هم داريت شارئ پاک ساتن آبی مچين نندوکانی کارانت که وتی شاراوتی گسی رازا پاک بساتنت. کریمداد گشت: بلاچ! تی هبرسک مناوش انت، بگش که ای کارئ پیدگ چی انت؟

بلاچ گشت: همیکه من، ته، آدگه همپیل و همسایگ و گسانی و اوندوتی گسانی دیم، کوچگ، سرک، مکتب، ورزش و گوازی میدانی وسیل و میله جاهانی کدرا بزائن، آوانا شه حاک و پُرو دگه کچتپان دور بساتن وتی شاراکه مشمعی گس انت پاک ساتگن.

کریمداد گشت: پراستی که امی شار امی گس انت شه اولای منی خوانت که گس وایشک و آشکا پاکه ساتین.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخعی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
  - دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
  - دو وانندگ شه دو پلا یکی بلاچ و آدگه کریمداد بیت و په ډول ای سبخا شه سر ته پا بواننت.
  - شه ای گالان به جالگی جملی اورکین جاگهان بلت.
- مردمی گسان په وت
همیکه بازين ..... به یگجایی ..... لوگ جوړه کننت
شه ای ..... شاری جوړه بیت.

عزیزین واندگان!

- دو دل بیت وشه هر دلی دو دو واندگ بالاچ و کریمدادی هبرانا رازیکه به سبخا انت په برزین تواری بوانت و آدگه بشکننت.
- ای سبخا شارحه، ندائییه و سوالییه علامهانا و دی و جملانی به وتی کتابچهان بلکت.
- چیزیکه انون په شما گشتگه بیت بلکت و جائیکه زانت ټک، کامه، سوالییه و ندائییه علامهانا بلیت.
- سئ واندگ په رون وتی نامانا بگرننت وتی گسئ جاگه په وتی همراهان بگشنت و په ایشی که وتی گس، کوچگ وشارا باید چون پاک بساتنت هبردینت.
- جالگئ دو کشکا بوانت، رندا به وتی کتابچهان بلکت وشه برکنت.

امئ شار، امئ گس انت اما وتی شارا پاکه ساتن

گسویین کار:

شمئ هر گجامی په امئ شار امئ گس انت ء باروا سئ کیشک به

وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین وانندگان!

انون په جوانی بشکنت ورندا جستانی پسوابگشت.

۱. پچی آپ کدر داریت؟

۲. پچی شه نلی آپی ویل و بیجاین ریچگا دیمگیریه کنن؟

۳. پچی وتی شاری ء کوچگ، سرک و گوازیی میدانیا نا پاکه ساتن؟

۴. اگه وحشی باگارون پچی باید وتی دستانا به حیوانانی خفسان مه کنن؟

۵. اگه هر جا چیزی بورن پوچوک، پوستوک و منتگانا پرینن چونه بیت؟

- سئ وانندگ په رون چیزیکه دیماشه جستان گشتگ بوت یکوار دگه شه
برگشیت

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمیش به وتی کتابچمهان سیایگ
کنت

* پسی ناما پادی چیراکرت.

* به وتی جندی ریشگا تیشگه جنت.

* آکه گرانین بارا بارت آبی ورگ جک انت.

سبخی بنیادین بزانتا ((همیکه بازین مردمی به یکجاگی په وت گس جور
کننت شه ای گسان شاری جوړه بیت که مچ مردم ای شارا وتی یکجاین
گسه زانت)) په برزین تواری په رون بوانت.

خشم جوان نه انت

مخسد : گال و جملانی و انتن و خشمع تاوانی زانتن.

جست:

- ۱- خشمع تاوان چه انت؟
- ۲- تا انون کئ به شمی سرا خشم کرته؟
- ۳- کئ خشمی باروا هبره دنت؟

زی بلاچ به کشاری سراشت وتی زاگ مرادا هم برت. ایش دیستنت که بیرگی جرک تگری کشارا لگتموش کرته و لپاشته. مراد سک خشم کرت تچکین لت و بازین شیپانکی شه درچکان زرت که جرکادیت. همیکه بلاچی چم به آبی کپت توار بال آورت و گشت: مُراد خیرته بیت چیوه کنی؟ مراد پسودات بابه جرکا به سزای رسینین مشماره تاوانی کرته، بلاچ

گشت: بابه ای حیوانی نه زانته آیرا په شری شه کشارا رد دی و بیبرگا هم په جوانی بگش، وتی جرکی سروپا سرا بگیت که کشارامیت.
 مُراد گشت: ای ډوله نه بیت مناسک تورینته، مروچی وتی دلا به بیبرگ و آبی جرکی سرايخه کنین. بلاچ گشت: خشم و پیشانی ترشپی جوان نه انت، آگه خشم کنی و تراکمه کاری و دگرانا هم شه وت زار و خپه کنی.
 مُراد گشت: جوان انت بابه تی هبرا منین.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و جالگئ گالانی ضدا به آبی و دی کنت.

آورت

جست کرت

آت

- شه جالگی گالان همایرا که به جملا راسته کیت و دی و ایشک و آشکی به وتی کتابچهان خط بگرت.

حوصله

نیکی

جوانی

خشم

جوان نه انت.

پیشانی ترشپی و

حوصله

نیکیه

جوانیه

خشمه

کنت و تراکمه کاریت.

آء که

عزیزین واندگان!

- سء وانءءگ په رءن اء سبءءء ءءك ءءك ءارا په ءرءءن ءوءارء ءوءائء.
- اء سبءءء مرءءءن ءملاءن انءان ءءء.
- اء مءلءا په ءوانء اءملاء ءلءء و ءائءءه لاءم انء ءءك، ءامه، سءاءءه و نءاءءءه علامهءاناءلء.
- سء وانءءگ ءءءم و پهءءءانء ءرءءءء ءنء ءءءء ءارءا هءرءءنء.
- سء وانءءگ ءوانء و ءوانءن ءوءوءءء ءارءا هءرءءنء.
- شه اء ءالان به ءالءءء ءملاءن ءلءء و آءانا په رءه ءءنء.

ءوان

وءءرا ءمه

ءار و ءءه

ءءءم و پهءءءانء ءرءءءء ..... نه انء. آءه ءءءم ءنء .....
ءارء و ءءرانا هم شه وء ..... ءنء.

ءسوءءن ءار:

اء سبءءء ءوءء ءارا به وءء ءءاءءءهان ءلءء و په وءء ءهوءءء ءاسءكان په ءرءءن ءوءارء ءوءائء.

عزیزین وانندگان!

ای مطلباً بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. گندگین عمل گجام انت؟
۲. گوندو، نوک وورنا و تراشه چیا بساتنت؟
۳. گندگین عمل بیدی دُرایی تاوان رسینتنا دگه چی تاوان دارنت؟
۴. عملی به مردمانی دیما چون انت؟
۵. عملیانی مردمگری، دُرایی و عمرگون چیا دیما په دیما انت؟

جالگئی متل و گالوارنا بوانت وشه دیماش به وتی کتابچمهان بلکت.

* مہر په دیداره بی.

* کم هبر بدی په جابهردی.

* شه یکی دو گهترانت شه دوا سع.

- سئی وانندگ په رون مطلباً که دیماشه جستان گشتگ بوت شه بریگشیت.

- سبخئی بنیادیین بزانتا (خشم و پیشانی ترشپی جوان نه انت، اگه خشم کنی و تراکمه کاری و دگرانا هم شه وت زار و خپه کنی) په رون په برزین تواری بوانت.

بالی مُرگ

مخسد: گال و جملانی وانتن، لکتن و بالی مرگانی نامانی زانتن و درست کرتن.

جست:

- ۱- بالی مرگ گجام مرگ انت؟
- ۲- بالی مرگ به گجا ودیه بنت؟
- ۳- گجام بالی مرگانا درسته کنت نامیش بگشت؟

بالی مرگ هما مرگ انت که پروبال دارنت. ای مرگ گیشتر به پت و گیابان واشکن و نیزاران و دیه بنت چو: چور، سبزگردن، بت، پور، لگو، کمچه، کمو، سبزکراشک، نیملک، چگوگ، چوشک، کپوت، کرک و دگه.

ای مرگ گیشترکی گون هوا و موسم و وهدی بدل بوتنا شه یک

جاگهی به دگه جاگهی رونت و همیکه هوا گردیت پدوارگ به وتی
دیمی جاگها کاینت. به نیمروزی ولایتا اشکن و نیزار په ای مرگان
جوانین جاگهی انت که هزاران بالی مرگی به ای اشکنا جل و جا
بیت، کدوگ جوړه کننت آمورگه دینت و رندا آمورگ چوچگه
دینت.

بالی مرگ ضرورتاوانی ندارنت اما هم نباید په آوان تاوان برسینن آدگه
مرگانی ورا شه ایشانی گوشت و پران کار گیتگه بیت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا به وتی کتابچهان سیایگ بکنت.

- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.

- سبخا کراری بوانت ورندا گسویین مرگانی ناما مالوم و به وتی
کتابچهان بلکت.

چور	ماده مرگ
کروس	سبزگردن
چگوگ	چلگ
بت	ارسیین مرگ
	کیوت

- پنچ دل بیت و هر دلی په وار په بالی مرگانی باروا هبربدنت.

عزیزین واندگان!

- سی واندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری بوایت.

- ای سبخی اشاره ین ضمیر گجام انت.

- ای مطلباً په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت تک، کامه، سوالیه وندائیه بلت.

- سی واندگ په رون سی بالی مرگی ناما بگشیت و په آوانی بارواکمی هبر بدنت.

_ په جالگی جملان یکی شه ای مرگانی ناما که لازم انت درگیجت.

گسویین مرگ انت.

لگو

چور

پور

ماده مرگ (نوکک)

بالی مرگ انت.

کمو

ارسیین مرگ

عزیزین وانندگان!

- ای مطلباً بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. مرگ و بالی مرگ چه دارنت؟

۲. مرگ و بالی مرگ چون گردنت؟

۳. مرگ و بالی مرگ به گجا و دیه بنت؟

۴. مرگ و بالی مرگ چیه ورننت؟

۵. مرگ و بالی مرگانی آمورگ چون چوچگه دنت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

* مروچی په آبی انت باندا په من.

* تاسی آپ بور و سالی وفاکن.

* غوپ گون وت شیرگ و روگن انت.

- سعی وانندگ مطلباً که دیماشه جستانی گشتگ بوت یکواردگه شه
بربگشیت.

- جالگئی اورکین جاگهانا گون یکی شه ای گالان پربکنت.

مزنه

پروبال

زندگیه

جپتیه

- بالی مرگ به کدوگانی تنها _____ بنت.

- مرگ و بالی مرگ _____ دارنت.

- مرگ و بالی مرگ _____ گردنت.

بزگر

مخسد : وائن ولکتن و کار و زحمتی نپ و پیدگی زانتن.

جست:

- ۱- بزگر چیه کنت؟
- ۲- شه شماکئی جوانین بزگری را درسته کنت؟
- ۳- اگه بزگر زحمت مه کشیت جوان حاصل زرتگه کنت؟
- ۴- شه شماکئی بزگریا وش داریت؟

ناکو مراد جوانین بزگری. آبه کشاری و ختا ډ گارا آبه دنت و لنگاره کنت. وختیکه به لنگارا روت وتی براس چاکرا همه بارت. چاکر تومه جنت و مراد لنگاره کنت. امبرانی مراد وتی ډ گاری سرا باز کار کرت. پمیشا زبرین برو حاصلی گپت. ایش امبرانی هم وتی ډ گاری یک نیمگی پالیزکرته، هر سال شه پالیزا بازین کوتگ و گلوی گیت.

مراد وتی براس چاکرا گشت: بیا پالیزی سرا برون، کوپگ و گلوانی چتنی وخت
انت. هر دوکین شتنت. رستگین کوپگ و گلوانا چتنت و دخیله کرتنت. رندا
یک باری به گسا برتنت و دخیلی سرا شور و کرتگ پرینتنت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گلانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و جالگئی گلانی ضدا ودی کنت.

بیاین	خرابین
آنت	کیت
حامگین	کاریت

- پنچ بار بیت و هر باری پالیزی و هده و بروحاصلا بگشیت.
- جالگئی گلانا بوانت و به وتی کتابچهان بلکت.

پتی	بُن	پالیز
تروک	ول	جوھک
دستا نبول	پُل	غو
بنگاروک	چور	کشه
زرت	کوپگ	نشان
	گلو	نغه

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رون ای سبخی یک بارا په برزین توارى بوانیت.

- ای مطلباً په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه سوالیه و ندائیه علامهانا بلت.

_ جالگی جملاگون یکی شه چار گلان پوره کنت.

شیرگ

ډیلو

تجگی

چاولی

جوړه بیت.

شه حشکین گلوا

- سئ بار بیت وشه هر باری یک واندگی په رون پالیزی یک حاصلی باروا هبر بدنټ.

- سئ بار بیت و په رون شه هر باری یک واندگی په بزگری کدرئ باروا هبر بدنټ.

گسویین کار:

ای سبخی گلپین بارا به وتی کتابچهان بلکت و په برزین توارى په وتی

کهولئ دگه باسکان بوانت.

عزیزین وانندگان!

- ای مطلباً په جوانی بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.

۱. ولیداد و میا داد گون وت چه اتنت؟

۲. آوانی سراچه هلگر کرت؟

۳. میا داد چون کرت؟

۴. ولی داد گجا بوت؟

۵. ولیداد میادادی جوابا چه گشت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

* نصیب خوروتی نصیبا وارت.

* مهمان وتی روزیا وارت.

* آپ وتی شارندا روت.

- سئ وانندگ په رون مطلباً که دیما شه جستان اوشکتت شه

بربگشیت

- سبخع بنیادیین بزانتا (**مُراد جوانین بزگری. آبه کشاری وختا**

ډگارا آبه دنت ولنکاره کنت) په رون په برزین تواری بوانت.

پنت

مخسد : وائن، لکتن پنت و سوگهانی زانتن و نیمگین جملانی پوره کرتن.

جست:

- ۱- به برزگی عکسا چیه گندت؟ کی گشتگه کنت.
- ۲- کی پنتی مانا زانت؟
- ۳- گجام یکین لهتین پنتا زانت و گشتگه کنت؟
- ۴- مزنانی پنت و سوگه په اماچی پیدگ دارنت؟

دانندگ و مزن که سالان سالی چکاس و آزمایگانا گوازینتگنت وتی چکاس و آزمایگانی کتوکین آسرو نتیجا پنت و سوگی ورا په وتی رندی نبیرگان اشتگنت. که همائیکه رندا شه آوان مزن بنت ای پنت و سوگهانا بواننت وتی زندگی سرمشخ و هیلکاری ورا شه آوان کار بگرننت. درور و چیدگی ورا:

- په دلانی وش ساتنا کوشست بکنت.
- سدک وراستی بکنت.
- به امانتا خیانت مه کنت.
- شه نادیستگا و ام مه کن اگه وام کرتی شام مه کن

اما داندگ و مزنانی شکرگالین پربھائین پنت و سوگھانا وانن و ترا
پو و سرپده کنن و په دگران هم گشن که بزانتت و به وتی زندا عملی
کننت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکننت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخوا بوانیت.
- جالگی مفردین گالانی جمعا و دی بکننت.

آزمایگ کاربگیت

نبیرگ

اشتگیت

بوانیت

- سئ وانندگ په رون ای سبخی یک یک پنتا بگشیت.
- شه ای گالان به جالگی جملانی اورکین جاگهان بلکت و آوانا پوره بکننت.

وش ساتنا
راستی
خیانت

- په دلانی ..... کوشست بکنت.

- سدک و ..... بکنت.

- به امانتا ..... مه کنت.

عزیزین وانندگان!

- دو وانندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین توری بوایت.

- چیزیکه انون گشتگه بیت بلکت و ټک، کامه، سوالیه و ندائیه علامهانا جائیکه زانت بلت.

- سعی دل بیت و هر دلی وانندگ په پنت و سوگی کدری باروا گون یکی آدگرا هبر بدیت.

- سعی وانندگ په رون پنت و سوگی اوشکتن و تسرکرتنی پیدگی بارواپه وتی دگه همراهان هبر بدنت.

گسویین کار:

هر گجایی شه شما ای پتانا که به سبخا وانتت به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین وانندگان!

- چیزیکه انون گشتگه بیت په جوانی بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.

۱- کریم چنتم صنفی وانندگ ات؟

۲- کریمی گس به گجام دها ات؟

۳- پچی کریم به حاضری وهدا به مکتبا نه رست؟

۴- معلم کریم چه راه نشان دیوکی کرت؟

۵- مالہین اوستاتن چه پیدگ داریت؟

- سئ وانندگ چیزیکه دیماشه جستان گشتگ بوت یکواردگه شه بر بگشیت

- ای متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچہان بلکت.

- سال رونت گاله ماننت.

- آپی غرغر شه دگاری نا آواریا انت.

- چاه کن وت به جاها انت.

- سبخی بنیادین بزانتا (دانندگ و مزن رندا شه بازین چکاس و

آزمایگی کتو کین پنت و سوگه په رندی نبیرگا اشتگنت) په رون

په برزین تواری بوانت.

پاکیزگیء کت

مخسد : گال و جملانی و انتن و لکتن و پاکیزگیء کتئی کدرا زانتن.

جست:

- ۱- پاکیزگی چیا شنت؟
- ۲- پاکئی نپ و پیدگ چی انت؟
- ۳- پاکین چپ و چارگردچی پیدگی داریت؟

پاکی و ستره یی جوان انت. هر چنکس و تراپاک بساتن شوشتگ و پاکین چیز و پاکین آپ بورن ای مچ سببه بنت که میکروب و ناجوریانی دیم گپتگ

بیت

اگه اما به پاکیا دلگوش بکنن وتی گس، سرا، کوچک و جاگه و هنداک پاک

بساتن امی ایشک و آشک پاک و براهداره بیت په اما جوانین هوای
رسیت وشه دگه نیمگی کچتی، مکروب و مرضانی دیم گپتگه بیت و اما
دروا و جوړه بن.

شه می دروایی و جوړیا و شین سرودلی و دیه کنن که په وت وتی دگه براس و
هموطن و وطناکتوکین خدمت کرتگه کنن. پاکی ایمانی باری انت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخئی نوکین گلانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگان په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری بوانت و ای گلانی چپا شه آبی تنها و دی کنت.
- کچتی، ناجوړی، کچت.

- شه ای گلان به جالگئی جملانی اورکین جاگهان بلکت و آوانا پوره
بکنت

پاکی و ستره یا، ایمانی، کچتیا، دُرایی و جوړیا، پاک و ستره.

۱- اما باید به ..... دلگوش بکنن.

۲- اما باید و تراشه ..... دور بساتن.

۳- شه ..... و شین سرودلی و اونده بن.

۴- اما باید وتی گس، سرا و کوچگا ..... بساتن.

۵- پاکی ..... باری انت.

عزیزین وانندگان!

- سئ واننگ په رن ای سبخئ یک یک بارا په برزین تواری بوایت.

- به ای سبخا ضمیرانا مالوم بکنت.

- ای مطلبها په جوانی املا بلکت و تک، کامه، سوالیه و ندائیه علامهانا جائیکه زانت بلت.

- سئ واننگ په رن.

- اولی په بدنی پاکی.

- دومی په گس و سرای پاکی.

- سومی په کوچگ و جاگه و هندی پاکیی باروا هبر بدنت.

گسویین کار:

هر گجامی شه شماای سبخئ اولی بارا به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلباً بشکنت و جستانی پسوا بگشت.
۱. گوستگین کرن و پیریانی متگین چیزکی انت؟
۲. اما تاریخین چیزانا چون بکنن؟
۳. اما گجام کسانی دیما بگرن؟
۴. کسیکه گون تاریخین بالگ و هستیا مهرنه داریت کی انت؟
۵. تاریخین چیزانی ساتن کی کار انت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچہان بلکت.
- * کمالی و اوند خواره نه بیت.
- * آپ شه بنالرد انت.
- * کونگین پگانا کاکمی مه کن.

- سی واندگ په رون مطلباً که دیما شه جستگ بگشتگ بوت شه بر بگشیت

- شه جالگی گلان جمله جورکنت.
جوان بستن دیم گپتگه بیت.

- سبخی بنیادین بزانتا (**پاکی و ستره یی جوان انت**) په برزین تواری
په رون بوانت.

سالی موسم

مخسد: گال و جملانی وائن و لکتن سالی موسم و ماهانی نامانی زائن.

جست:

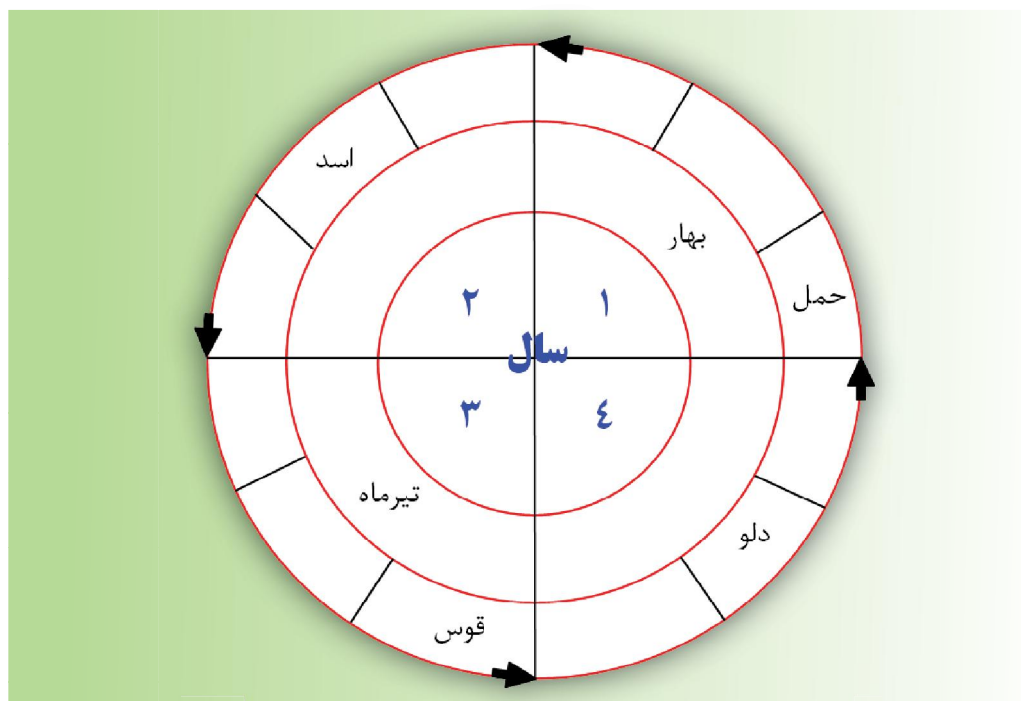
- ۱- سال چنت موسم انت؟
- ۲- هر موسمی چنت ماه انت؟
- ۳- لوار سالی چنتمی موسم انت؟
- ۴- گجام موسما وش دارت؟

یکسال چار موسم انت. (بهار، لوار، تیرماوزمستان) هر موسمی سه ماه انت.
بهار سالی سری موسم انت (حمل، ثور و جوزا) به ای موسما
شپ و روچ بریر انت.
زندئ لوارئ موسم انت (سرطان، اسد و سنبله) به ای موسما هوا
تسپ و تپتگ انت. روچ تچک و شپ گوند انت.
شه آبی پد تیرماهی موسم انت (میزان، عقرب و قوس) به ای موسما
هوا کرا کرا سرده بیت.
سالی گدیین موسم زمستان انت (جدی، دلو و حوت) به ای موسما
شپ تچک و روچ گوند انت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخئی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- به جالگئی گردیی اورکین جاگان موسم و ماهانی ناما مالوم و رندا به وتی کتابچهان بلکت.

- چاروانندگ په رون سالی یک یک موسمی ناما په برزین تواری بگشیت.
- چار بار بیت، شه هر باری سئی وانندگ به صنفی دیما بیت شه راست به چپی نیمگا په رون سالی یک یک ماهی ناما په برزین تواری په وتی دگه همراهان بگشیت.

عزیزین واندگان!

- پینچ واندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری بوانیت.
- ای مطلباً په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت. تک، کامه،
سوالیه و ندائیه علامهانا بلت.

- یکی شه موسمانی ناما په وتی جملی پوره کنگا مالوم کنت و رندا
به وتی کتابچهان بلکت.

موسما شپ و روچ بریر انت.

بهاری
لواری
تیرماهی
زمستانی

به

شپ تچک و روچ گوند انت.

لوارا
بهارا
زمستانا
تیرماها

به

گسویین کار:

هر گجا می شه شما سالی ماهانی نامابه وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبابشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. شامیر چونین واندگی انت؟

۲. وهدہ کہ شہ مکتبا گسا روت چونہ کنت؟

۳. شامیر گون کی نانه وارت؟

۴. بہ سبخا گون آبی کی کمکہ کنت؟

۵. جائیکہ مہ زانت شہ کی سوجہ کنت؟

۶. بہ گسے کاران گون کی کمکہ کنت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت و شہ دیمش بہ وتی کتابچہ ان بلکت.

* سال سکن سلا حکن.

* سال رونت گالہ ماننت.

* شہ دگری اسپا مردمی جندی حربلا انت.

- سی واندگ پہ رون مطلباکہ دیما شہ جستان اوشکتت شہ بر بگشیت.

سبخے بنیادین بزانتا (یکسال چار موسم انت: بہار، لوار، تیرماوزمستان)

پہ رون پہ بُر زین تواری بوانت.

راه و سرک

مخسد: وانديگ گال و جملانا بواننت و سرک و راههانی کدر و روا بزانت.

جست:

- ۱- به برزگی عکسا چیه گندت؟
- ۲- راه و سرک چه پیدگ دارنت؟
- ۳- وطنی چنت سرکی ناما اوشکتگت؟

راه و سرک باز کدر دارنت. شه راه و سرکان مردم په شتن و آتن و وتی ضرورتی وری چیزانی برتن و آورتناکاره گرنت. به انونین وهده و پاسا راه و سرک آنکس کدر و رو دارنت که به انسانی بدنا رگ کدر و رو داریت، زانت که اگه رگ مه بیت هون چار کرتگه نه کنت و اگه سرک مه بیت دگه شتن و آتن همه نه بیت.

به دیمی وهدان که راه و سرک نه اتنت مردم شه یک جاگی به دگه جاگی په شتن و آتن و چیزانی برتن و آورتنا گون سکیان دیم په دیم اتنت. کشارگر، باگدار و مالدارانی کاری برو حاصل به وهده و وختی به بازاران نه رست که شه بازین موند و منتنا پوستنت و خرابه بوتنت.

بلی شه وهده ایکه راه و سرک و دی بوتنت، نه تانکا ایش که شه یک شاری به دگه شارا وشه یک ملکی به آدگه ملکا شتن و آتنی رساک بریر بوت بلکین وړ وړی ضرورتی وړی چیز و سوداگری و دوکانداری مالانی برتن و آورتنی کار باز جوان بوت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبغا بوانیت.
- سبغا کراری بوانت و ای جمعین گالانی مفردا به وتی کتابچهان بلکت.

گرنټ	پوستنت
سرکان	بوتنت
دارنت	مالانی
سکیان	چیزانی
اتنت	

- گون ای گلان جالگی جملانی اورکین جاگهانا پرورندا به وتی
کتاچهان بلکت.

کدر

شتن و آتن

..... راه و سرک باز ..... دارنت شه راه و سرکان مردم په .....
و وتی ضرورتی وری چیزانی برتن و آورتناکاره گرنٹ.

عزیزین وانندگان!

- چار وانندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین توارى
بوایت.

- انون چیزیکه گشتگه بیت بلکت و جای که تک، کامه، سوالیه و
ندائیه لویتیت بلت.

- سئ دل بیت و شه هر دلی په رون یک یک وانندگی وطنی مزین
راه و سرکانی ناما که زانت بگشیت. رندا به وتی کتاچهان بلکت.

- انون هر دلی وانندگ گون یکی آدگرا راه و سرکانی پیدگ و کدری
باروا هبر بدیت.

گسویین کار:

عزیزین وانندگان به وتی گسان په راه و سرکی باروا سئ کشک به وتی

کتاچهان بلکت.

عزیزین وانندگان!

- چیزیکه انون گشتگه بیت په جوانی بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.

۱- چه وهدا وطن دیما روت؟

۲- چه وهده اما دیما شتگ گشتگه بن؟

۳- دیمیری نشان چی انت؟

۴- ترخی و دیمیری دشمن چی انت؟

۵- وهده که شما مزن و پو و سرپد بیت چیه کنت؟

- سی واننگ په رون چیزیکه دیما شه جستان گشتگ بوت شه بریکوار دگه بگشیت.

- جالگی متل و گالوارانا بوانت و شه دیمش بلکت.

* راه شه آبی دیما زیان بوتگیت.

* خدا صدا بیاریت یکی رامه بارت.

* زمانگی گرم و سردا نه دیستگیت.

سبخی بنیادین بزانتا (راه و سرک بازکدر دارنت. شه راه و سرکان مردم په شتن و آتن و وتی ضرورتی وری چیزانی برتن و آورتنا کاره گرنه) په رون په برزین تواری بوانت.

سول و آباتی

مخسد: گال و جملانی وانتن ولکتن و سولیع کدرا زانتن.

جست:

- ۱- سول چیا گشتنت؟
- ۲- سولیع پیدگ چی انت؟
- ۳- وهده که به وطن سول نه ات چون ات؟
- ۴- پچی مردم سولوش دارنت؟

وهده که به وطن سول و امن نه ات. رساک په کارا بریبر نه وت پمیشا په آباتی و ترخیا کاری نه بوت و هموطن تا دیرپا گون بازین سکی یی دیم په دیم اتنت. سول زبرین چیزی انت. ایشی زبری ایش انت که من وته په دلجمعی سبخه وانن، آدگه به دگه کار و کاسبیاں گت انت و په وت ووتی وطنی آباتیا کاره کننت.

کشارگر، باگدار، انجنیر، زانتکار، کاسب و کاری و آدگه به سول و آرامیا گهتر کارکرته کننت. پمیشای مچ سولی کدر ازاننت و سوله لوپنت. به سولا آباتی، دیمربی و ترخی انت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- جالگی شیرا بوانت وشه برکنت.

سولئ کپوت

آزاتی دُریـن سـروک	سولئ کپوت احوال بروک
خوش بختی راهی ستان	بالنت تهی سـولی نشان
سول و سلامی شتوپوت	مـر و محبتی کپوت
جنگی بین بنت جال	هر جاکه برزه بنت تی بال
بن گپتگین آچاکشی	وشین حوالانا گشی
پیگام کاری و سلام	آچ کوه و گیابانامدام
نیک بختی و آزاتی	پیگام سول و براسیی

دایم ته پرهنگ بیئ

سویین وهم زندگ بیئ

(ن . اومان)

عزیزین وانندگان!

- سئ واننگ په رون سبخئ یک یک بارا په برزین تواری بوانیت.

- ای مطلباً په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه، سوالیه و ندائیه علامه بلت.

- دو بار بیت یک باری په مرو جنگی گندگین تاثیر و خرابیان و آدگه ډل په سول و امنی پیدگ و کتی باروا په رون هبربدت.

- لازمین گالانا به جملانی اورکین جاگهان بیارت و آوانا پوره بکنت.

سول وامن

مرو جنگا

* مردم ..... لوټنت.

* شه ..... مردم بیزار انت.

گسویین کار:

هر گجامی شه شما دو خط په سولئ جوانی باروا به وتی کتابچهان بلکت و

په وتی کهولئ دگه باسکان په برزین تواری بوانت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلباً بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱- به گوستگین جنگان وطن چون بوت؟

۲- وطنی آباتی، راه و سرک، جوو نهر کدی خراب بوتنت؟

۳- په خرابیانی پدوارگین آباتی و وطنی ترخیا چه پکار انت؟

۴- به سول و امنا چونه بیت؟

۵- اما مچ چیه لوټن و چپی نیمه دارن؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت و شه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

* کاهدانا گولو الاسه کنت.

* شه یک لویی دو بورگ باره نه بیت.

* تیا بورن نیا برون په گوازییا.

- سع واندگ په رون مطلباً که دیما شه جستگ بوت یکوار شه

بربگشیت.

سبخی بنیادین بزانتا (سول زبرین چیزی انت به سول وامنما

سبخ وانتگه کنن و دگه وتی کاروکا سبیا گت انت) په برزین

تواری په رون بوانت.

میکروبانی تاوان

مخسد: وائن، لکتن وشه میکروبانی ضرورتاوانا وانندگانی سی بوتن.

ناجوری شه میکروبان ودیه بنت

جست:

- ۱- میکروب چه انت؟
- ۲- میکروب گجا ودیه بنت؟
- ۳- چون و تراشه میکروبان ساتگه کنن.

میکروب سک کسانین جاندار انت که به مچین جاگهان و دیه بنت هنچا گون چمان دیستگه نه بنت. گیشتر ناجوری شه میکروبان ودیه بنت وشه آوانی راهها نا جویری شه یک مردمی به دگه مردمی و یا شه حیوانا به انسانا وشه حیوانا به حیوانا رسیت.

په ایشی که میکروب به آپ، حاک، هوا و مچین جاگهان ودیه بیت دگه لازم انت که په دوری کرتنا شه میکروبان و آوانی دیمگیریا مدام دلگوش بیت.

گیشترکی میکروب گون کچتی و ناپاکیا گون انت که شه کچتین

آپ کچتین هوا و کچتین حاکی راهها به انسانا رسنت. په ایشی که وتراشه میکروبان بساتن آپیکه ورن پاک بنت ویل و کچتین کولاپا به وتی گسی دیم و سرای ایشک و آشکا میلن، هوای که ساه کشن پاک بیت اگه پاک مه بیت میکروب شه ساه کشتنی راهها به امارسیت و وروری ناجوریانی سببه بیت. اگر و ترا و وتی زندگی جاگها پاک و ستره بساتن شه میکروبابنی تاوانا دیمگیریه بیت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سی دل بیت و هر دلی ای جستی سراکه ۳ پسوداریت گون وت هبربدنت رنداهاما پسوی دیما که راست انت (ص) حرفا بلت و به وتی کتابچهان بلکت.

میکروب کسانین جاننداری که

- ۱- به پاکین آبا
- ۲- به کچتین هوا، کچتین آپ و کچتین حاکا.
- ۳- به پاک و سرسوزین چپ و چا گردا و دیه بیت.

عزیزین واندگان!

- سی واندگ ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری بوانیت.

- به ای سبخوا سک کسانین (شه مچان کسان ترین) عالین صفت انت. شما دو جمله جوړکنت که سک گال به آبی بیت.

- چیزیکه انون گشتگه بیت په شری بلکت و جائیکه لازم انت تک، کامه، سوالیه و ندائیه علامه بلت.

گون ای گالان جالگی جملانا پوره بکنت.

میکروب، گیشترکی، آوانی، حیوانا

..... سک کسانین جاندار انت .....

ناجوړی شه میکروبان و دیه بنت وشه ..... راهها شه

یک مردمی به د گه مردمی وشه ..... به انسانا یا شه

حیوانا به حیوانا رسنت.

گسویین کار:

هر گجامی شه شما په میکروبی تاوانی باروا سئ سئ کشک به وتی

کتاچهان نبشته بکنت.

عزیزین وانندگان!

- چیزی که انون گشتگه بیت په شری بشکنت ورندا جستانی
پسوا بگشیت.

جست:

۱- باگ و سر سوزی چپی دردا ورننت؟

۲- مردم گجا په اسراحت و چار کرتنا ورننت؟

۳- باگ، درچک و سر سوزی چه پیدگ دارنت؟

۴- پچی ویلین چیزانا به باگ و سوزین جاگهان مه پرینن؟

۵- باید مچین به چیا دلگوش بکنن؟

- چیزیکه دیما شه جستگ بوت سی وانندگ په رون شه
بربگشیت.

جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

* ثور در آت درو در آت

* دوری دلگیری نزدیکی بدگیری

* دم غنیمت انت.

گون ای گالان یک یک جمله بلکت.

کسانین

گیشترکی

باک
۸۵

نیکی

مخسد: وانندگ بواننت وبلکنت و نیکی پیدگ وکتا بزانت.

نیکی زیانه نه بیت

جست:

- کی په برزگی جملی باروا هبر داتگه کنت؟
- په نیکی باروا چنت جمله گشتگه کنت؟
- په ایشی که پچی گون یکی آدگرا نیکیه کنت کی هبر داتگه کنت؟

به دگرانی غم و وشحالیا، شریک بوتن، نیکی گشتگه بیت. کسیکه گون دگران، نیکیه کنت، آبی ای نیکی زیانه نه بیت و به آوانی دلا جاه و دیه کنت.

یک کمهولی باسک، مزن وکسان، براس و گوار، ناکو و ناکوزاک و دگه سیادو عزیز که په یکی آدگرا خیر و جوانی پیرزو دارنت گون وت نیکیه کنت که ای نیکی جذبگ به آوانی میانجینا تازندی گدیین کتره و پاسامانیت.

وانندگ که به یک صنفا سبخه واننت گون وت نیکیه کنت

ای نیکی پا ایشه بیت که به وت گیشتر باور ودی بکننت و په
براسی و دوستی و گل و وشحالی بگوازیمنت و به یکی آدگری
دیما باز کدر ورو ودی بکننت.

هر کس که، وتی جوانیا زانت، گون دگران نیکیه کنت. گون
ارومحتاجی نیکی، گون همراه و همپلا نیکی و گون مچان نیکی و
نیکین سلوکی داشتن، جوانین عملی انت، نیکی زیانه نه بیت، هر
کدین بیت به نیکین عملی داروکارسیت.

عزیزین وانندگان!

- سئ وانندگ ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری په رون
بوانیت.

- به ای سبخا اشاره ین ضمیر گجام انت به وتی کتابچهان
بلکت.

- چیزیکه انون گشتگه بیت په شری بلکت و جائیکه لازم انت
تک، کامه، سوالیه و ندائی علامه بلت.

- پنچ دل بیت و هر دلی په ای سبخی مفهومی بارواهر بدیت.

- سئ وانندگ په رون نیکی بارواهر بدنت.

- دو دل بیت و شه یک آدگرا په نیکی باروا سوج بکننت و
پسوی بگشت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سئ وانندگ په رون نیکی ی یک یاتی را بیان بکنت که شه کسی دیستگیت.

- شه ای گالان په جالگی جملانی اورکین جاگهان گچین و رندا به وتی کتابچهان بلکت.

غم و وشحالیا

نیکی

نیکیه

نیکی

به دگرانی ..... شریک بوتن .....
گشتگه بیت کسیکه گون دگران ..... کنت آبی
ای ..... زیانه نه بیت.

گسویین کار:

هر گجاسی شه شما نیکی باروا سئ کشک به وتی کتابچهان بلکت و په

وتی کهولی باسکان بوانت.

عزیزین وانندگان!

- چیزیکه انون گشتگه بیت په جوانی بشکنت ورندا جستانی
پسوا بگشت.

۱. چی یله بوتت؟

۲. گله زاگ گون چیا گوکی پدا کپنت؟

۳. ناکو چاکرکه غدیمین مالداری چی گشت؟

۴. ناکوچاکر گوکا چون گپت؟

۵. زاگ گون وت چی گشتنت؟

- سع واننگ په رون چیزیکه دیما شه جستان گشتگ بوت شه
بریکواردگه بگشتنت.

- جالگئ متل وگالوارانا بوانت و به وتی کتابچهان بلکت.

- نیکی بکن و به دریا با پرین.

- مورینک به چرپیا روت.

- کوزگ هر روح نه پرشیت.

- سبخی بنیادین بزانتا (کسیکه گون د گران نیکیه کنت آیی ای

نیکی زیانه نه بیت و به آوانی دلا جاه و دیه کنت) په رون په

برزین توارى بوانت.

لوار

مخسد: گال و جملانی واتن ولکتن ولواری موسمی زانتن.

جست:

- ۱- لوار سالی گجام موسم انت؟
- ۲- به لوارا گجام چیزه رسنت؟
- ۳- لواری موسمی هوا چون انت؟
- ۴- شما به لوارا چیه کنت؟

لوار سالی دومی موسم انت. ای موسم هوا تسپ و تپتیگ انت. به ای موسما شه پیتاپی زد وزرابا نیوگ رسنت و به بازاران راز رازی نیوگ چو: کوپگ، گلو، سیب، ناک و وروری سوزی و دیه بنت. زحمتکشین کشارگر و باگوان وتی کارو زحمتی بروکتانا چو: گله، جو، جواری و راز رازی نیوگانا په بها برنت و یا په وتی جندی خرچا به گسان پسان و انباره کنت.

به لواری موسما باز مردم په سوزگ و پُل، باگ و سرسوزین بر اهدارین
ډگارو جاگهانی گند و چارا رونت و وتی وختا وشه گوازینت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبغا بوانیت.
- سبغا کراری بوانت و جالگئ گالانی ضدا و دی کنت.

سرد

زیتنا

پت و حشکار

- سع باربیت و هرباری په رون سع نیوگی نامابگشیت که به لواری
موسما ودیه بنت.

- جالگئ گالانا به وتی کتابچهان بلکت و رندا گون خطی مترادفین
گالانا گون یکی آدگرا بلچنت.

کت

- تسپ و

چار

- بر و

تپتیگ

- پسان و

انبار

- گند و

زراب

- زدو

عزیزین واندگان!

- سی واندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین تواری بوایت.

- ای سبخی مترادفین گال گجام انت.

- ای مطلباً په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه سوالیه و ندائیه علامهانا بلت.

- سی واندگ سی نیوگی ناما بگشیت ورندا به وتی کتابچهان بلکت.

(۱) .....

(۲) .....

(۳) .....

- سی واندگ کشار گری سی برو حاصلی ناما بگشیت ورندا به وتی کتابچهان بلکت.

(۱) .....

(۲) .....

(۳) .....

گسویین کار:

ای سبخی گدیین بارا به وتی کتابچهان بلکت و په وتی کهولئ دگه

باسکان بوانت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلباً بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. دیماشه کشارا بزگر چیه کنت؟

۲. پیتاپ په دگارا چه پیدگ داریت؟

۳. پچی بزگر دگا را پله کنت؟

۴. رنداشه لنگارا پچی مالگه کنت؟

۵. چه وهدا بزگر کشارا آبه دنت؟

- جالگئی متل وگالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

* مکسک نه کشی دلا بده کنت.

* هر کس وتی لویی چیرا داره کنت.

* نیکی زیانه نه بیت.

- سعی واندگ په رون مطلباً که دیماشه جستان او شکنت یکوار دگه شه بر بگشیت.

- په ای گالان جمله جور بکنت. لوار، نیوگ، سوزگ

سبخی بنیادین بزانتا (لوار سالی دومی موسم انت. ای موسما

تسپ و تپتیگ انت) په رون په برزین تواری بوانت.

مچین کاره کنن

مخسد: گال و جملانی واتن و لکتن و کاری کدري زانتن.

جست:

- کار چه نپ و پیدگی داریت؟
- چنت ډولی کاری ناما گشتگه کنت؟
- اگه کار مه کنن چونه بیت؟
- گجام کارا وش دارت؟

آگه کاره کنت و ترا نگاره کنت. ای باز جوانین متلی انت. پراستی مچانی براه و آباتی به کارا انت. مچین کاره کنن که نان، پچ، گس و دگه ضرورتی وری چیزانا بریبر بکنن و هیچکسی تانکا وتی اړانا بوجتگه نه کنت. بزگر گله و دانگ، سوزی و دگه وارتنین چیزاناکشنت کارگر صنعتین چیزانا چو میز، چوکی، لبیس، کوش، موتر تراکتور و دگه وسیلانا جوړه کنت. بنالوگ و ماری جوړه کنت.

همی راز معلم، داکټر، پیلوټ ووړ وړی موټر و ماشینانی چلینوک، آهنگر، خیاط، شوانگ، دوکاندار و بازیڼ کاسبیانی واوند که زانگ و کمال دارنت کاره کننت که شه کاری آسرو نتیجها ضرورتی وړی چیز بریبر وار بوجتگه بنت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گلانا سیایگ بکننت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبغا بوانیت.
- سبغا کراری بوانت و جالگی گلانی ضدابه آبی تهاودی بکننت.

خرابی کارنت
یک یکی نا سرید

- پنچ بار بیت و هر باری په ای کاسبیانی کاری برو حاصلی باروا هبر بدننت.

بزرگ	ډاکټر	شوانگ
کارگر	انجینر	دوکاندار
معلم	خیاط	

- جالگی گلانا به وتی کتابچهان بلکت و هما گالی ایشک و آشکا خط بکشت که جملا پوره کننت.

دوچیت	گلہ و دانگ	نچار
کشیت	پچ ولبیس	
جوړکننت	میز و چوکی	
چلینیت	موټر و ټراکتور	

عزیزین واندگان!

- سئ واندگ په رون ای سبخئ یک یک بارا په برزین تواری بوانیت.

- ای مطلباً په جوانی املا بلکت و جائیکه لازم انت ټک، کامه سوالیه و ندائیه علامه بلت.

- سئ واندگ په رون سئ کاسبیا نام بگیت که وش دارت و هر واندگی په وتی و شی کاسبیی باروا هبر بدنټ.

شه جالگئ گالان همایرا که جملا پوره کرتگه کنت و راست انت مالوم ورندا به وتی کتابچهان سیایگ و ایشک و آشکئ خطی بکشت.

میز و چوکی جوړه کنت.

پچ و لیس دو چیت.

نا جوړانا در مانه کنت.

بالی گرابا به هوا بارت.

گله ودانگ و سبزیه کشیت.

کشارگر

گسویین کار:

ای سبخئ گدیین بارا به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلبابشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. گسی مزن و ذمه وار کی انت؟

۲. په بچک و جنکا ضرورتی وړی چیزاناکئی بریره کنت؟

۳. پس چیه لوټیت؟

۴. په زاگان چه لازم انت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت و شه دیمش به وتی کتابچمهان بلکت.

* هرکه کاره کنت و ترا نگاره کنت.

* کار مردمی عزت انت.

* کارا دسته کنت چم خیره یی کنت.

- سعی واندگ په رون مطلباب که دیماشه جستان گشتگ بوت شه بر

بگشیت.

- په جالگی گالان جمله جور بکنت.

بزرگر

مچین

مچان

سبخی بنیادین بزانتا (مچانی براه و آباتی به کارا انت. مچین کاره کنن

که نان، پچ و پوش، گس و دگه ضرورتی وړی چیزانا بریبر کنن) په رون

په برزین تواری بوانت.

مُرگانی ساتن

مخسد: گال و جملانی واتن و لکتن و مرگانی ساتنی پیدگی زانتن.

جست:

- ۱- مرگانی ساتن چه پیدگ داریت؟
- ۲- چنت رازی مرگا درسته کنت نامیش بگشت؟
- ۳- گجرام رازی مرگانی ساتنا وش دارت؟

مُرگانی ساتن نپ و پیدگ داریت. کسیکه مرگه ساتیت شه آوانی گوشت، پر و پُتان کته گیت. شه مرگانی گوشت و آمورگا په ورگ و شه آوانی پر و پُتان په سرجه و بالشتی جور کرتناکت گیتگه بیت. مُرگ اروسین مُرگ و بت شه گسویین مرگان انت که ماده مرگ (نوکه) په آمورگی گپتن و کروس په گوشتا ساتگه بنت. کسیکه مرگه ساتیت په آوان کلونډ و جاگه جور کنت که پیتاپ برسیت و پادی چیرش حشک بیت.

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گالانا به وتی کتابچهان سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخوا بوانیت.
- سبخواکراری بوانت و ای گالانی ضدا به آبی و دی کنت.

ضرر وتاوان
سیایگ
کروس
تر

- جالگی مُرگانی نامابه وتی کتابچهان بلکت و گسویین مرگانی نامی ایشک
و آشکا خط بکشت.

ماده مرگ
چگوگ
چور
بت
لگو
ارسیین مرگ

عزیزین واندگان!

- سی واندگ په رون ای سبخی یک یک بارا په برزین توری بوایت.

- به ای سبخا مترادفین گال و ضمیر گجام انت.

- ای مطلبها په جوانی املا بلکت و تک، کامه، ندائیه و سوالیه علامهانا جائیکه زانت بلت.

- شه ای گلان همائیکه به جملا بریبره کیت مالوم و به وتی کتابچهان بلکت.

مودان

پران

سرجه و بالشت جوړه بیت.

شه مرگانی

- سی واندگ په رون په ای مرگانی نپ و پیدگی باروا هبر بدنت.

مُرگ (نوکه و کروس)

ارسیین مرگ

گسویین کار:

هرگجا می شه شماای سبخی گلبین بارا به وتی کتابچهان بلکت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلباً بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.
- اسی وطن چنت ډولی مُرگ و دیه بیت؟
- آمرگ که به گسا انت چه گشتگه بنت؟
- آمرگ که به گیا بانا انت چه گشتگه بنت؟
- آمرگ که به اشکن و نیزارا انت چه گشتگه بنت؟
- مرگ په اما پیدگ دارنت یا ضرر؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

* هرکه دپی داریت دنتانی داریت.

* مگه کشک انت که بچتی.

* گنگی زوانا گنگه زانت.

- سع واندگ په رون مطلباً که دیما شه جُستان گشتگ بوت شه
بربگشیت.

سبخی بنیادین بزانتا (مُرگانی ساتن نپ و پیدگ داریت. کسیکه مُرگه
ساتیت شه آوانی گوشت و پَران کته گیت) په رون په برزین تواری
بوانت.

نادراي کاگد

مخسد:واندگ بواننت و بلکنت، نادراي کاگدی لکتنا بزانتت و گالانا به
جمالان کارمرز بکننت.

جست:

- ۱- تا انون کاگدی لکتگت؟
- ۲- پچی نادراي کاگدی لیکن؟
- ۳- چنت ډولی کاگدی لکتی ناماگشتگه کنت؟

روچ / ماه / سال

۱۳۸ - -

..... مکتبی واجئین اگده دار!

اسلام علیکم

مروچی من .....، ..... زاگ ای مکتبی

الف ء سوم صنفی وانندگ شه نادروای سببا به وتی سبخان رستگه نه کنین،

امیت دارین غیر حاضر مه بین.

(دستخط)

عزیزین وانندگان!

- ای سبخی نوکین گلانا سیایگ بکنت.
- دو وانندگ په رون نوکین سبخوا بوانیت.
- سبخواکراری بوانت و ای گلانی ضدا و دی کنت.

درایی

حاضر

بین

- گون جالگی گلان جملانی اورکین جاگهانا پُربکنت.

وانندگ

نادرایی

سبخان

نه کنین

دارین

مه بین

ای مکتبی الفء سوم صنفی ..... شه ..... سببابه وتی .....
رستگه ..... امیت ..... غیر حاضر ..... .

عزیزین وانندگان!

- سئ واننگ ای سبځا به رون په برزین تواری بوانیت.
- ای مفردین گالانی جمعاً و دی و به وتی کتابچهان بلکت.

واننگ

دارین

مه بین

نه کنین

- انون چیزیکه گشتگه بیت بلکت و جائیکه ټک، کامه، سوالیه و ندائیه لوټیت بلت.

- سئ ډل بیت و نادرای کاگدی لکتنی بارواگون وت هبربدیت و فکرکنت که ضرورتی کاگدی چون لکتگه بیت.

گسویین کار:

هر واننگی به وتی کتابچهانادرای کاگدی بلکیت و به آبی وتی و وتی

پسئ نام و صنفا نبشته بکنت.

عزیزین وانندگان!

- انون چیزیکه گشتگه بیت جوان بشکنت ورندا جستانی پسوا بگشت.

۱- په کاری گهترین در برتنا سلا و شور چون انت؟

۲- کاریکه وت سروبیدی سلا و شورا بدیما گپتگ بیت پای چون انت؟

۳- په ایشی که کاری آسر و نتیجه جوان بیت گون کی سلا و شور بیت؟

۴- چه وختا کار جوانین نتیجی دنت و مچانی پسنده بیت؟

۵- تانایک مردمی کاری آسر چون انت؟

- چیزیکه دیماشه جستان گشتگ بوت سعی وانندگ په رون یکووار دگه شه بر بگشیت.

جالگی متل و گالوارانا بوانت وشه دیمش به وتی کتابچهان بلکت.

* انچین کاری مه کن که پدا شومان بی.

* باری بزور که وسی داشتگ بی.

* پنچ ناون بریبر نه ونت.

سبخی بنیادین بزانتا (شه نادرای سببا به وتی سبخان رستگه نه

کنین، امیت دارین غیر حاضر مه بین) په رون په برزین توارى بوانت.

مایانی ضرر

مخسد: گال و جملانی وائتن و لکتن و ماینانی ضرری زائتن.

جست:

- ۱- ماین چی انت؟
- ۲- اگه ماین بترکیت چونه بیت؟
- ۳- ماین گجا ودیه بیت؟
- ۴- پچی باید شه ماینان و ترا دور بساتن؟

به افغانستان به مرو جنگی سالان راز رازی ماین کاراشتگ بوته که انگته هم به خرابه، پت و گیابان، دک و شیلگ، نهر و جو، گرم و کود و کشارگری ډگار وراه و سرکانی کروگووران چیرمنتگنت.

ماین راز راز چو: رادیو، توپ، کلم و گوازیی ازبابان هم به باز جاگهان اشتگه بنت. که همیکه دست به آوان برسیت ترکنت و مردمعی دست و پادی جتا بوگ و تپ و مرکئی سببه بنت.

باید ماینانی ضررا بزائن و و ترا شه آوان دوربساتن، که هر مردمی په وتی رکینگ و شه آبی ضرری دوریا دلگوش داشتگ بیت، و تراپه نا سریدی یا بورغمی عیبی، تپی و تاوانی مه کنت.

عزیزین واندگان!

- ای سبخی نوکین گلانا به وتی کتابچهان سیایگ بکنت.
- دو واندگ په رون نوکین سبخا بوانیت.
- سبخا کراری (بیتوار) بوانت و جالگئی گلانی ضدا به آبی و دی کنت.
- سول و آشتی
- زرتگ
- نزیک
- پیدگ

- شه ای گلان به جالگئی اورکین جاگهان بلت و جملانا پوره کنت.
- افغانستانا
- مړوجنگئ
- ماین
- راز راز
- دست

به ..... به ..... سلان ..... اشتگ بوته.

ماین ..... چو: رادیو، توپ، کلم و گوازیی ازبابان هم به باز جاگهان

اشتگه بنت. که همیکه ..... برسیت ترکنت.

عزیزین وانندگان!

- سئ واننگ په رون ای سبخئ یک یک بارا په برزین تواری بوانت.

- به ای سبخا مترادفین گالانا مالوم کنت.

- ای مطلباً په جوانی املا بلکت و ټک، کامه، سوالیه و ندائیه علامهانا جائیکه زانت بلت.

- سی واننگ په رون په ماینانی خطری باروا هبر بدننت.

- **جالگی جملانا بوانت و به وتی کتابچهان بلکت.**

× چیزیکه گندت دست مه جنت و وترا دور بسانت.

× جائیکه سیمه گندت کش مه کنت، مه گدټ و دست مه جنت.

× ماینانا گون سنگ و دگه سکین چیزا مه جنت.

× شه جائیکه ماینی گت و گمان بیت و ترا دور بسانت.

گسویین کار:

چیزیکه په ماینانی باروا زانتگت په وتی کهولی دگه باسکان بگشت و

آوانا سوگه کنت که و تراشه ماینان دور بسانتت.

عزیزین واندگان!

- ای مطلباً بشکنت و جستانی پسوا بگشت.

۱. ماین شه چیا جور بوته؟

۲. ماینی تمها چه انت؟

۳. اگه چیزی به ماین بلگیت چونه بیت؟

۴. وهده که ماینه ترکیت ایشک و آشکی مال و مردمانا چیه بیت؟

۵. ماین چنت راز و چنت رنگی انت؟

- جالگی متل و گالوارانا بوانت و به وتی کتابچهان بلکت.

* ماهی شه لتکا گپتگه نه بیت.

* سیاین گدان سپیته نه بیت.

* کسانین زاگ گسی براه انت.

- سی واندگ په رون مطلباً که دیما شه جستگ بوت پدوارگ شه
بربگشت.

- سبخی بنیادین بزانتا (ماین چنت ډولی انت. رادیو، توپ، کلم،
وگوازی از بابانی ډولا) په رون په بُرژین تواری بوانت.

بزانت بلد

مانا	گال	مانا	گال
په یک خاصین مردم و جای	خاصین نام	پیدا	ودی
بالی مرگی	شینک	مثال، وړو مانند	درور
متل	گالوار	درخت	درچک
ډل، بازی	رم - رنب	انصاف	داد
روگان	رادگن	سخی گری	دهشت
جاز، طیاره	بالی گراب	پد سرا	پسلا
پوه	سر پد	رشوه	موک و ملام
شد و پد، زنداشه ایشی	شدنگو	نارواین پیدگ	سوت
در گیتن	گچین کرتن	خوشی، رضا	وشنودی
په تیزی، په تلوار	په شتاپ	یات گپته	زرته
جما	لوړا	سوج	جست
گواتا، دولختا	لوړا	جواب	پسو
به تهی بوتن	پترتن	به درد آورتن، عذاب داتن	تورینتن
برزین دیوالی وار	کلات	همراه، هم ډول	شریک
زوت، پیسر	ماله	وار	رون
پرکنوک، بالدار	پروک	بالگ و عزتدار	مزن شان

مانا	گال	مانا	گال
گل	پل	لوٽگ	اراده
گوات	سمين	بار، نصيب	كسمت
سبزین	گيايین	مشهور	نام و توار
سبزه زار، مرغزار	ملگزار	دروور و مثال نه داريت	ورنه داريت
لرده كنت	لوشه كنت	مدینه منوری غدیمی نام	یثرب
خوگرگ، عادت گرگ	عملی	شه یات	شه بر
تاوان	ضرر	آسری	پای
پسند، لوٽگ	وش	هیل گپتن	خوگپتن
کتره که	دمیکه	حاصل کرتن	کپتن
درست کرتن	پچارتن	به دگه جای شتن	لدتن
ادبی	لبزانکی	به کاگدا نبشته کرتن	سیایگ کرتن
دود، رسم	داب	خیانت و دروگ	کلپی
پسان	دپینگ	اعتبار کرتن	سڊک و باور کرتن
اخلاق، انسانیت	مردمگری	زار	خپه
نیزاریین بالی مرگ	چور	ده	هلک
نیزاریین بالی مرگ	سبز گردن	واقعہ و پرو ډول	حال

مانا	گال	مانا	گال
نیزارین بالی مرگ	لگو	پچنت	رسنت
گیابانین بالی مرگ	سبز کراشک	آخرین	گدیین
نیزارین بالی مرگ	کمو	نسل، نیبرگ	اوبادگ
نیزارین بالی مرگ	نیملک	اولاد، بچ	ورزادگ
نیزارین بالی مرگ	چوشک	اجتماعیین	سماجیین
گیابانی و کشاری تها و دیه بیت	چگوگ	مزن بوتن، ترخی	ود وردوم
گیابانی و کشارو تها و دیه بیت	کرک	مشکول	گت
گس گیابانی و کشارو باگانی تها و دیه بیت	کپوت	کارزانت	کاربلد
گیابان و کشار و باگانی تها و دیه بیت	پور	جوی دونیمگی حاک	حاک ریچ
گس گیابان و کشارو باگانی تها و دیه بیت	بت	برزشتن، بازبوتن	دم کرتن
بالی مرگانی کدک و گس	کدوگ	نرم بکنت	میسینیت
گله و دانگ شانک داتن	توم جتن	گون رخت و جغ و گوکا کشتن	لنگار

مانا	گال	مانا	گال
زرتی نان	ڊيلو	به خاشرود جاگی نام انت	رزی
حمله	هلگر	احساس	جذبگ
تجربه	چکاس	هندوديار	هنکين
پنت	سوگه	قربانی، سرباد يوکی	ديمونی
هبر	گال	لوٽگ، امیت	ارمان
وهده و وخت	موسم	گس	لوگ
گرم و سوچان	تسپ و تپتینگ	پاناد	کنک
بوه گپت، خراب بوت	پوست	ناپاکی	کچتی
ترخی	ديمیری	خط	کشک
ديروخت	ديرپا	ورگی که شه دوگ و آرتا جوړه بیت	کشک
کاربلد	زانتکار	توتنی که مردما شه آپاگوازينیت	کشک
پسان کنگي جا	انبار	حيوانانی ساتنی باگ	وحشی باگ
سیل و چار	گند و چار	جال آورت	پادی چیرا کرت
براه و زیب، ډیل دار	نگار	لگتمال، پادموش	لگتموش
ضرورت	اړ	وارته	لپاشته

مانا	ڳال	مانا	ڳال
مسئول	ذمه وار	بارگين لت	شپيانگ
ماده مرگي که به آمورگا رسته	نوڪڪ	دورڪن	رد دی
مرگاني ڪڍ	ڪلونڊ	جاڳپتن	جل و جابوتن
ناجوڀري	نادرايبي	آمر، مزن	آگده دار
دسگي تاب داتن شه پشم و پمگا	رستن	حاضر بوتن	رستن
ردتن، مزن بوتن	رستن	پڪتن (نيوگي رستن)	رستن
نجات، الاسي، دربرتن	رڪينگ	ترڪتنين چيز	ماين
برتن، جتا ڪرتن	گڍتن	بي توپير، بي پروا	بورغم
شڪ	گمان	شڪ	گت

بن چمگ

- بلوچيئ زوان راهبند، ع. پهوال ۱.۱. ج علومى اڪادمى هجرى شمسيى ۱۳۶۲ سال.
- بلوچيئ متل ڳالوار. نزار و پولڪار ولى محمد رخشانى.
- بلوچيئ ڳالبند، ع. پهوال.
- سيد گنج «سيد هاشمى».
- براهدارين پل شه بلوچيئ ليزانڪئ باگا. ع. پهوال هجرى شمسيى ۱۳۶۶ سال.
- بلوچى بوانيس عبدالڪريم «راجى».

معارفی ترانه

پادبیت مزن و گوند په نپ و کار معارف

آبات بساتت درو دیوار معارف

بتراکینت دلانا بکنت خون جگرانا

شاداب بساتت گل و گلزار معارف

خون بنت دل وکپ جگر و چم بنت کور

باکی نی که سبز مانیت چمن زار معارف

ما علمی گنوک و ادبی اشخی جنوکن

پروا، نه انت ما را چه شنز زار معارف

پروانه سپت هستن و پروانه دولا

سوچن پروبلا ناگون نار معارف

ما تنگ و گت هشک و هینار زوانن

کورن پما چمگ و آبشار معارف

اپسوز که هست "سرمچار" یک نپسعی ترا

کمنت که بکنی ندر بدر بار معارف

